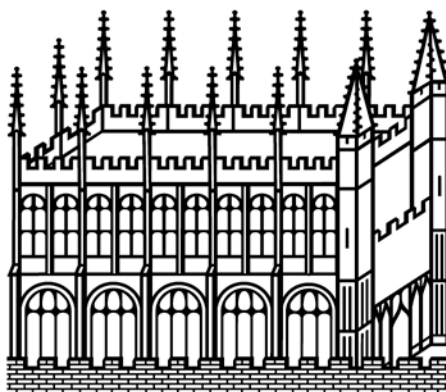

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries
and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

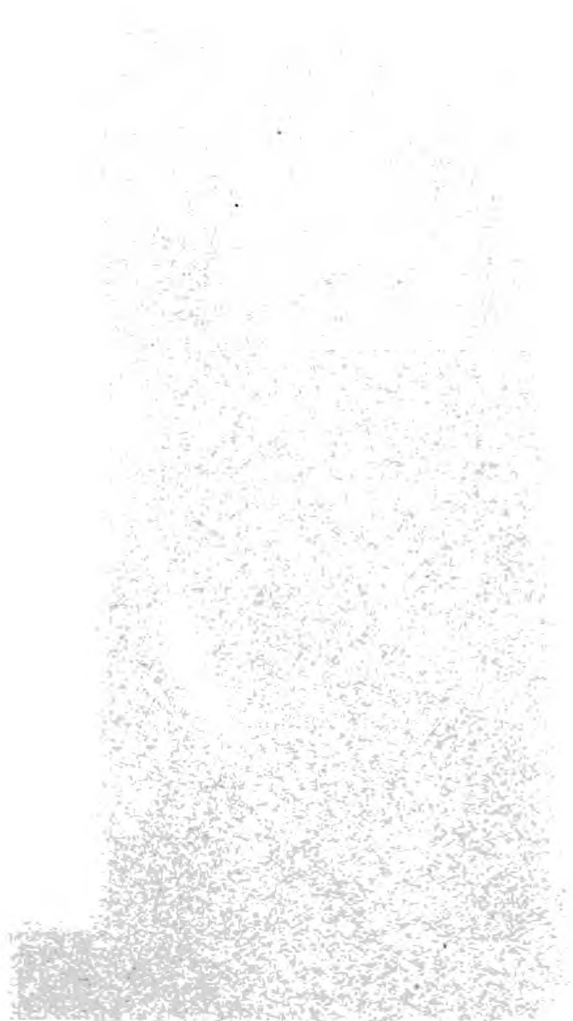
<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

باسلوب تازہ ست و بہر فقرہ حسن بے اندازہ از رنگینے عبارت ہر صفحہ رشک بہار ست بلکہ نفس
معنی شکفت زار بہا نا خیال بافت و پاک تماشاست و موجب سخنہائے خوش قماش مکرر و طبع
کا پور طبع فرمودند و شائقان را مدحت گر خویش نو و ند جانچی بحسن تمام و صحت مالا کلام
این کار انجام یافت و محبوب مرغوب بجلوہ گاہ شہود شتافت

ولہ

طالش گشت ہر قریب غنی	منطق گشت چون کتاب تمیز
دانش و فیض و رسا و غنی	پیشکش بہر سال سرکردند

تمام شد

خاتمہ الطبع

بعد ستائش حضرت رب العلاء و نیایش جناب محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
واضح باد کہ درین ایام فرخی انضمام کتاب ہرول عزیز انشائی تمیز
تصفیف لطیف شاد بے ہمتاے منشی کالی راے
بمطبع فیض منبع نامی جمہور جناب منشی نو لکشور
واقع کانپور بمساحہ مئی ۱۸۷۷ء عیسوی

باہتمام لالہ شیش دیال

مہتمم منطبع گھر وید

پ

از قلم شکستہ رستم مؤلف عجز توام

منشے نول کشور عالی ہمت و فزود و مرارین الطاف و فزود بہار طبع الشایم را کہ گشتم
ز عیش بغایت مشکور بہ تارخ و عایہ چنین گفت سر و شہ جاوید آئے شود از شا مشہور
بتارخ نیم ماہ اپریل ششہ روز جمعہ منگام شب موت افتاد فقط

نشر خاتمہ کتبہ کلک بی عدیل و ہم منشے انوار سین صاحب سلیم مدظلہ العالی

بعد حمد خالق ہرچہ ہزار عالم ذلت آب رخ طین حضرت آدم و منقبت آل کرام و مدح اصحاب عظم
انوار سین سلیم در کوچہ سخن سے پوید و باوازلند سے گوید کہ مطلع قصیدہ عنایت و قطع منزل
رعایت مرتج ارباب دانش بجای اصحاب بنیش مدوح تند خیالان مرے بے خوش مقالان قدروان
اہل کمال و ہر رفیق نواز دوست پرور نیسان کرم عثمان ہم سوج بحر عاطفت و دروہائی و لطفت
آبیا کشت ہند و لکشاہی نخلبند حدیث آہستہ رائے عقیل و فہیم و نہ زانہ روزگار نشی نوکشو
مالک مطیع کانپور و او دہ انصار کہ از زمین انفاس سخن مرده زندگی یافت و از پردہ التفاتش
ستارہ طالع منشے گستران یافت من و حوصلہ کن کہ در رقم تعریفش قلم را نم من و زبان من کہ در
بیان توصیفش حرفہ خواہم قطع ہ از شوکت نیل چہ گوید و لکشاہ از جہالت پیل چہ گوید گنگ از
عرض سخن مجبور رنگ و بریدین راہ معذرت کتاب نادر و لا جواب از اول تا آخر انتخاب ریختہ
قلم زاکت رستم جو ہر تیغ زبان آورے نشاء بادہ مخمورے گوہر دُرج ادا نگارے ہر برج نوکاری
جلالہ از آئینہ فصاحت مساحت کہ صحرای بلاغت پردہ و ابرس پوشیدہ منانت شانہ کش
زلف عروس سلامت مخترع نظم و گمین مبدع نشر نو آئین منشی کالی رائے تمیز خاتم
منشے دسبب پرشاد عزیز کہ ماہر سخن است و استاد فن است تکلون رائفہ کہ در صنائع کردہ
چشمہ نہ دیدہ و تصرف لافقت کہ در بدائع نوودہ گوشے نہ شنیدہ الفاظ درست واد واد
بندش چیت سبحان اللہ تازہ کے شہر مستندہ مضمون دل کشا پیش ناز کے
بندہ مصرعہ رسالیش دیدہ و رے آید و ملاحظہ فرمایید کہ ہر مکتوب با سلوب

ہرے انبساط خاطر احباب سال او + بگو و سپر شدہ مطبوع انشا و لکشی عالم
از تخیل فکر مونس و قیادار خوش قلم جادو و تقریر منشی کنھیالال صاحب منبر ملازم سرکار
نواب اصغر حلیخان رئیس فرخ آباد

ناظم ملک بخدائی تمیز خوش بیان + دیدہ دوران زیدہ مناش از روز نازل + داد و بطبع انشائی و لاویز لطیف
وہ چہ نشانیا نہایت دستور العمل + سال تاریخ مسیحی کاک فارم لے منیر و رقم زیادہ خوب بنطیر و بی بدلت
من متاج طبع موزون سرمایہ قابلیت و استعداد دوست والا گھر منشی
بلد یو پر شاد و صاحب احقر

اس انشا کے اوصاف کیا ہوں رستم کہ ہر لفظ ہر فقرہ ہے دلپذیر + مجب ہے کیا اسمین جاف خرون +
کہ وانا جو پس دیکھتے ہی اسیر + ہوئی فکر اجستہ کو تاریخ کی + کہا دل نے ہے نامہ بے نظیر
از طبع رسا شاعر نگہ و ان لطیفہ شیخ دوست پرور منشی چندی پر شاد
صاحب تخلص احقر

مطبوع شدہ شہر لاویز و لکشا + احقر بدان کہ ہست در آفاق نے نظیر
زین مصرعہ لطیف بنقو ط سال خوان + آید بطبع واہ زبہ شہر دلپذیر
از طبع سلیم لیاقت امال بندت منوالال صاحب تخلص فہیم شاکر و مولف

بگرفت زیب طبع چو این شہر و شاد + ازل پسند ساختہ ہر حساب کمال
گفتہ فہیم نے سر افلاط سال آن + اگر دید طبع واہ میرا انشا بمثال
طبع از سعادت نہاد و اہلیت شعار لالہ چمن پر شاد و تخلص بہادر شاکر و مولف

ز تالیف استاد نگین قلم + چو شد طبع شہر نصیح و نفیس
پے سال تاریخ آن بہار + زبہ گلستان مسرت نویس

طبع زاد مجموعہ لیاقت و استعداد غریزی منشی جانکی پر شاد و صاحب تخلص فہیم

چو شد طبع این نصیح لاجواب + ز تصنیف آن منشی بے نظیر
نفسی پے سال تاریخ طبع + چہ مضمون رنگین رقم کن ضمیر

موصوف الصدر

سید انشائی تمیز جب چھپ چکی ہوئی منشیوں کی حسب انیس زبان صاف اور روزمرہ درست
مضامین نازک عبارت سلیس و لکھوش تاریخ یوں طبع کی کہ کب خوب چھانی کتاب نفیس
من کلام بلاغت نظام شاعر نگین بیان بلبل ہزار داستان گلزار
ہندوستان منشی طوطا رام صاحب شایان مولف مہاجارت منظوم

تصنیف شد چھیکو این سخن دلاویز	سلک گہ سطورش فقرات اولمیز
چون فکر سال طبعش در طبع دستان شد	شایان گفت سالش نشر جلالت انگیز

طبع زاو جادو نگار سخور نامدار فکر فرمائے مضامین لطف منشی اشرف
صاحب اشرف

مخزن علم و فضل کالی رائے حتم بذات پاک شان مہمت کرد تصنیف طرفہ انشائے
یافتہ در سخوران شہرت بہتر تاریخ طبع ادب و فکر گفت اشرف عبارت صنعت

ولہ

چون بفضل ایزدی مطبوع شد	این کلام منشی زیب اسخن بہ
گفت اشرف مصرع تاریخ او	بن کلام منشی زیب اسخن بہ

از طبع معنی خیر سحر جادو تقریر شاعر عربی ہمتا صاحب فکر رسا منشی
گوہنر شاد صاحب فضا

منشی نکتہ سنج کالی رائے کرد تصنیف نسخہ معقول چون بیار استش بزور طبع
شرح منش بود فضا طول بہر سلس بہ داستان نوشت ہر یکے کرد افحی حصول
دل چو در فکر سبجیب بماند آیت لطف غیب کرد نزول ہاتھ بافضائے نازک گفت
سال او نشر دیکش مقبول

من ستایج طبع ذکے رونق بزم سخوری مخدومی مکر می منشی شیو پر شاد صاحب
دستہ بیخیر مطبع او دواخبار

چو شد انشائے خورشید فراست طبع باخوبی دل اہل سخن گردید از حسن خطش حرم

ادوان حمید طبعی اہتمام و در پر پوشیدہ غنچہ و کم کہ از باد سموم افکار سرسبز گنجے داشت باہتر از نسیم غیر و نسیم
افضال از و متعال بشکفیدہ طلق تاکہ ریاحین مطراے سخن در ریاض گہبان شکفتہ و خندان است این
گلستان ہمیشہ بہار بہ ترشح سحاب قبول غنڈ سیبان بہستان کلام رنگین طراوت آگین باد فقط
گوہر شہین تاریخ تالیف کہ از منشیان طبع سلیم سر شہیدہ علم و ہنر دوست پرور
مکر مے شیخ علیم الدین صاحب علیم متوطن را جگہ ملحق قنوج فرا چکیدہ زیب
گوش این شاہد معنی گردید

نیم منشی کالے راسے صاحب بہ چہ انشاے بدل تصنیف کردند بہ بود ہنر نقرہ اش
و جیب و رنگین بہ نوبہ شرح حسنش خامہ تاجد بہ چوہستم از ملاک سال تاریخ بہ علیم از من
چہین و صفش گفتند نہ نطائے و صفہ و فیض ہر بہ بہ پیش از خجالت سرنگند نہ

غامی نے بیٹے
۹۵۱

۶۱۸۶۱

قطعات تاریخ طبع سابق
من نتائج طبع بلند و فکر آسمان پیوند امیر کبیر خسرو قلم و سخن دانی رشک الہدی و خاقانی
البلغ البہا انفع الفصحی استاد آوان سبحان زمان مدوح غائب و حاضر جناب
اعتصام الدولہ امیر ناکلہ حسین خان بہادر مبارز جنگ المخلص بنور سلمہ اللہ انشا
ڈیے کلکتہ سابق ضلع فرخ آباد

تمیز با تمیز و با فراست بہ چہ انشاے مرتب گرد و پرنفر بہ زمانہ خواہم تاریخ ناور بہ ندا

کہ بس مجموعہ نقرہ

من نتائج افکار رنگین شاہ نازک خیال معرکہ مخموری را مقدمہ بخش مولوی
فدا علی صاحب عیش

چہ خوش طبع گردید انشا و لا بہ زرش ابوالفضل و طبعہ اجل خطش چون خط نو خطان بہ حق
ولا وزیر داکش بود متصل بہ زخیر تمیز جاد و نگار بہ عطار و بکچرخ دوم منفعل بہ گویش بے رے
اعلاط سال بہ شد انشاے تمیز مطبوعہ مول

گرد باد و ریح تاب نجات سے انداخت مع بادبان کشتی الفت اعنی رنگین نامہ محبت بسان باد بہا
 کہ در صحن گلزار گزرد و فضا رت بخش کلبہ اخوان گردیدہ رشتہ تر و دراکہ ہر رنگ رشتہ کاغذ باد
 افزائش داشت کوتاہ گردانید و صید مراد بادام مقیمان کوئے دوستی در رسانید مجاہد ایا قدری
 باد رنگہائے گوناگون بہست بادل خان باد فرخش بخدمت آن عرق کش بادبان خلاص از سال
 ساختم توقع کہ از رسیدش بزود سے متلاصع رو کہ بادام کردار با تظارش چشم دو چارم ز بادہ
 کاشا ز دوستان آباد و خانہ اعادے بر باد و باد فتم و تکرار لفظ چشم مدقہ چشم فرزند
 چشم چراغ نیکانگی سلامت سپیدہ دم کہ از خواب چشم گرم کہ وہ بودم چشم نے پرید گلارین نامہ بہت
 یک تیز باغ یک چشمہ عینک نور چشم وصول گردیدہ این چشم براہ کہ از فرط تر و چشم ہر چشم نے زد
 از چشم ز چشم روزگار بر کران رسانید سبحان اللہ چہ عینک کہ پیش روشنیش چراغ از چشم متاب بریدہ
 و مقابلہ آب و تابش چشم سیاب آب گردیدہ از حساب پردہ چشم کشیدہ دل و جان باستقبالش لبہ چشم
 دوران گشتہ و بہشت ہر حسن برضیائش چمک نور شیدا از چشم فلک افتادہ بچشم آفرین کہ اگر بان
 پاک چشم صد باز بامم گرد تا ہم چہ نے او سپاس عنایت آن چشم خورشید میناے محبت آرا ساختن
 مونگا فتن است حالہ چشمداشت از چشمہ کرم آن سیر چشم آن دارم کہ مدام بایدال ہجو اطاعت
 چشمان بچشمان را بصارت سے افروہ باشندہ و انچہ نسبت اعضا یارین ہمہ تن چشم شکاک رفتہ بود
 خواستم کہ در چشم زدن حاضر خدمت شدہ بان مرومک چشم آشنائے چار چشم شوم و چشم دل را
 بمعانہ جال با کمال طلائے تازہ و ہم کہ درین عرصہ حکم آقا سے نامدار بنا بر چشم نمائی زمیں داران
 موعظ چھوہند کہ چشم و رید گے و رنگ چشم و ناوہند سے شان اظہر من الشمس است بنا ہم
 صادر شد ہاندم بان سو چشم کشادہ و رنہ از ان دوست نے ربا گاہے چشم نے پوشیدہ ہم کہ از انجا
 عودے نامم ز ان چشمہ نور سپہر ہر بانی سے رحم و در نیولا چشم شد کہ بارچہ خوب در آن ضلع طیار میگردد
 معنہ چشم آن دارم کہ طوطے چشمے را کہ بعد از آداب اخلاص است از چشم انداختہ تہائی اقسام بلبل
 چشم ز دیدہ عنایت فرمایند منت بر چشم نجف خواہد شد زیادہ سہ چشم مقصود صید گیرش و بانی با قیظ
 خاتمہ کتاب ہر و سپاس فراوان بخدمت گلشن آراے جان چہن پر لے کون و مکان سزا است
 کہ این نسخہ ہر دل عزیز موسوم بانشا سے تمپ زبطہ یعنی نو طرز زرد لچو و رسامیت سعید

آبرو سے فرزند لگے ووداد آباد باد فغمہ لبست و ہفتم و تکرار لفظ آتش آتش تریمای محبت
 سلامت شمع آتش انگیزی آتش ہندی فراق و سینه سوزی آتش برگ اشتیاق الکفایہ مختصر
 نمودہ شاعر مدعی سربلبل نور است پیک آتشباد آمد بستی خیر سوختن ریشہ قیات شیخ آتش برادر
 سامی باتش زدگے مکان نیجے آتش اندوہ کلفت بدلم فروخت کہ سینه آتش کدہ گردیدہ و نالہ آتشین
 از کانون خاطر ماسار سید آخر لام آتش شعل آتش دان دل را باب این قول کہ اِنَّ اللہَ مَعَ الصَّابِّینَ
 فرو نشانیدم لازم آن سہر و آتش زبانان ہم آتش زینگی بانی را کج بام خاطر بریزند و برگ و کوش این فلک
 کہ شب روز و سپے آتش شہنے خاندان شاطر کرس سے ماند دل نہاد نمودہ چشم در راہ الطاف برآرد
 آتش آتش رنگ از دل سنگ مانند د زیادہ نرم شادمانی آن آتش پیکر فلک مہربانے از آتش بازی
 سپہ آتش مزاج بی آتش سباد و صغیر کدہ کاہر آنے از آتش ہے وود و سور و سرور بر نور باد فغمہ
 لبست و ہفتم و تکرار لفظ خاک چہند ماہ است کہ خاکبو سے آستان فیض شان کہ کاش
 بزرگ کھل الجواہر روشنہ بخش چشم خاکساران است نصیب مانا کپایان خاکے لباس نگردید زین مہر
 شہد سوزبان ناکامان خاک افشان تر و افکار ام یکس کن کو رینے کجے کیا و سے طالع خاک ہوا
 بر پشت ہلکی روئنگہ نشسته خاک قالب خود را از آب و رنگ حصول ملازمت خاک نشینان بارگاہ بعلے
 لکون سازم خدایہ درین ہوکس مانند چوب آتش محرومی خاکستر سے شوم آفرینندہ این خاکدان
 دیو سبب سازد کہ بہترین وجہ خاک قدم خرام و لاسہ رنہ ویدہ رمد رسیدہ این خاکش عقبت
 آیات گرد و تامل مضطر از خاک بازے گر آنے باز آمدن او مانے گر اید و بالفعل در گاہ سنگہ بعد از
 کہ از شاخچہ بہت سے چندی خاک بیران گوئے بد مانے کہ خاک در دہن آن بد سگالان سیر و باو
 از گلزار نو کوئے چون خس و خاشاک بر طرت گردیدہ ہر چہ کہ خود را لب ان خاک راہ زیر قدم ہر خاکے نہاد
 انداخت احد سے سرش را از خاک ناکام سے بدست محنت نہ برداشت ناچار آن خاک بسدر روانہ
 خدمت عالی ساختہ حاسے سفارش است کہ براہ عنایت دے لے خاک افلاکس از چہرہ ماش باب
 معیشت پاک فرماید تائب و شش بنائے عشرت زائل گرد و فغمہ لبست و ہفتم و تکرار لفظ بادہ
 بادہ کوشن بزم قزائے سلامت درین ایام مسرت انجام کہ ساتے مگوین بادہ کاہر آنے ب غرابادہ
 چہ بیان میرانے پیانے می رسانید خاصہ باد پاکہ از نیروی باد و مانند باد کوشن و کاشن است و چون

روزگار اینجا گشته تا به مقصود بانسوخ ایم ویرا که در بخار رنگ برنگ بصورت گرفتارام و اگر ممکن باشد
 یک راس پسرنگ غریبه عنایت فرمایند زیاده عددی بعین از یک شمشیر چو رنگ شکن آن برگزیده
 عن کر احسان بے درنگ از زبان باد نغمه سبب و حجبم و تکرار لفظ گوشش محبت اظهار
 انجاسج بد اثره گوش این حلقه بگوش ارادت رسیده که بالفعل بعنایت آفریننده سیه گوش شب
 منان محمد گوش که در هرن در گوش شہرت اند بیکان آن گوشه نشین گوشه محبت آمده پرده گوش
 آن کله گوشه اخلاق را بطیفه طے شیرین رنگین و گوشه خاطر را به نقل طے تمکین بجهت تسدین
 سے نمایند قسم سامع نے گوش که بگوش زدگی این معنی از لفظ اشتیاق تخم لبان گوشه ابر و خمیده
 و اضطراب بے گوشه و لم گوشه گزیده رجا که حضرت موصوف را همراه جگر گوشه کاجی بل که مجبوس
 عدن منزل آن گوشواره گوش وفادار سے فائز سے شود آویزه گوش روانگے فرمایند تا از
 گوشمال اضطراب سے محفوظ گردم و دلم که ہر دم بجمال شوق باسید گوش خورد گے مقدم شان غرغوش
 سمت غرغوش سے و دوبار ماند آن گوهر گوشل مهر و لادین باب پنہ در گوشش نبوده ہمار این
 منت بیکان نیاز مند را چون گوشه کمان جسم سازند تا زبان گوشه تین و شکر و سپاس سامی جگر
 گرد و دلمے تا گوشه ہلال بر دشنے روشناس است گوش گرے بگوش گزاری اخبار فرحت برآمد
 باد نغمه سبب و ششم و تکرار لفظ آب آب افزای آید ان آفتاب و آفریننده چرخ و دلا
 آن آتشین آب آبگینہ مهر و اہل اشرف پانیدگان آب گل را ہموارہ از حوادث دوران بر کران داراد
 داستان اشتیاق ملاق آن آید این محبت آب شربت و لافطرت را تخریر نمودن آب در سبد کردن
 است ناچار از آن در گذشتہ مدعا نگارم از ہنگامے کہ آن گوہر ابدار مودت با مقناے آب و دانہ آب
 و رنگ افزای آند بار شدہ انگبال طمانینت با پر زو شان آبا یار سے نامہ نگار سے بہر و شاداب نگردانید
 و گاسے آبد از پائی قلم بشکستند زین محرم لبان طہر بی آب طبان و برنگ سیاب در اضطراب
 است و ہر دم مانند آبشار خروشان و جگر کباب سے بہاگیر و القیس جز آب خیریت دیگر روان
 مگرداناد حالی از آن سحاب آب رحمت و بعنل آب خیر آبن حنہ و اعل ترصد آن دارم
 کہ ہموارہ آب پاشے یاد آور سے فرستہ اتی اورا بر آبے سیراب سے فرمودہ باشند کہ آب
 رفتہ بچوے و آید و کار و بار بے اہم را بے روشن بر تو سے مام حنہ مراد آن آمد سے

افتراح و گلشن گلشن ارتیح شگفته خندان دل را از بند تفکار گلزار خلاص عطا فرمود و شام حبان را
بگلستان عشاقش قوت افزود و خدا نے کہ صغیرہ گلکار سماک را بہ نقوش ہر و ماہ آہرستہ این مژدہ را بر آن گلچین
محبت مبارک ساختہ ہموارہ جامہ گلدور زنہ و مانے زیب بردوش و لبر گلرنگ کامرا نے آن آب بخشش
گلزار معانی دارا و دوحا لعلین لبان گل مخ بر جابا و نعمتہ لبست و سوم و ترکار لفظ پشت
پشت پناہا و یرست کہ فلک کوزہ پشت پشت این پشت بدواری شستہ عقیدت را ببار جوادش کمان پشت
ساختہ بل بہ پشت دستہ رجاعت دوستان توے پشت کہ پشتہ پشتہ لطف و کرم و در پشت و رو بدوش
این پشت و توانے گذشتند چون آئینہ پشت نما گردیدند و شاد معیشت کہ پشتیبان پشت خمیدگان
بار حیرانی است پشت در و نمنے نیا بدین وجہ سخا پشت افکار پشت طمانیت را
شب در و زمرے خراشم و اکمال رنج و تعب پشت دست بدندان نے گرم بالند کہ حسہ مہرہ جو مہرہ پشت
یکہ نہیدارم و بعت دار یک پشت ناخن برائے زلفہ محتاج امم ہند الین پشت پیش سنان صوبت
خود را بہ پیشکاہ چنگ پشت شدگان بارگاہ معنے کہ پشت پناہ چشم پر پشت پاد و حکان پریشانی اند
رسانیدہ چشم آن دار و کہ بر پشت گرانی مکرمت باہا و معیشت طورے ہم پشت شوند کہ برنگ پشت کردہ
بگلستانے فایغ البالی رنگین پشت گردم و پشت لب را گاہے بسوئے آشنا ساختہ بجائے دیگر ناہنجی
نشوم و رین باب پشت و نہ تفرایند نعمتہ لبست و چهارم و ترکار لفظ رنگ رنگ و بہا
گلشن یکہ شگفتہ سلامت رنگین نامہ کہ از رشک فقرات گلزار گلشن بہار سہا پارنگ شکستہ رنگ
نے گردید و بمعانیہ آب و رنگ مضمون رنگارنگش رنگ اندخ شادان و رنگ سے پریدہ محبت نورنگان
رنگ ز رنگ ز وصول شدہ چہرہ دیگر بنگان را کہ بازو یاد تفکار ہم رنگ گل اشترنے زور رنگ بود رنگے تازہ
رسانید و رنگ پست دست دوستان نے ریو و رنگ گردید رنگین طبعاد رین ایام از نیرنگے روزگار
و در رنگ بعض خود رنگان کہ بظاہر رنگ شدہ رنگ خوش رنگ اند و در باطن محض بدرنگ و در پی بر طرے
روزگار این بے رنگ گردیدند مگر بعنائیت آفرینندہ فلک خصنہ اس رنگ رنگ چہرہ شاہد
مراوم از رنگسازنے شان بر رنگ رنگ مناسپہ وادنگشتہ ازین رنگ ثن سپہ رنگان اذکر وہ
خود کمال بر آوردہ رنگ می باشند محمد چشم آن دارم کہ آن رنگ آمیزہ محبت صورت
اسلوبے معاشم ساختہ شب رنگ مستلم را بہ میدان اطلالع جولان و ہند کہ بے رنگ تارک

کہ بچدین ماہ بیاں سنے رسد نہا وہ ماہ کفان مراد کنار یعقوب بیان سے سپارم کہ انجہ آن
 امیاز وہ عطفیت بعرج ماہ ارتقاے شمت و مرتبہ بر حال پاپہ پشت شدگان بار معوبت چون
 ماہ و یان خستہ و ندان تمامی سازند و سے تصور نہا کہ ہوا رہ سر دہری و دوران اثر کردہ ماہ پارہ دست
 و مراد ہم آغوش خواہد ماندین ہمہ کج فہمے آن ماہ نو آسمان اتحاد است زیر کہ ماہ فروت و جاہ بر سپہر
 حال احد سے مدام بکسان نے تابید ہوا ہے خامہ راشنا و دریلے تحریر میا زم کہ ہر ماہی مرتب
 خوش نازان نبوہ ماہیچہ لطف و کرم ہر خواہیہ حال مہرہ جنیان بساط افلاس میگذاشتہ باشند
 کہ زمانے آفریندہ مہر و ماہ و در مضمرت بل اگر علو و صلو دست و در بدست تیار سے عنایت این ماہ
 بشست افتادہ تردد در از پنچہ طے گیر ملا و دار ماند زیارہ حاسد بعین ہر نگ پر طے آشنائی گہر
 تباہیہ باد نعمت لبست و یکم و تکرار لفظ کس آب رسان مزرعہ اتحاد نورس گلستان دوا و
 سلامت حق رسا بالفعل در عین وقت سے بساط تو خضریدہ بودم کہ قدر سے بوسیدگی باور سیدہ
 بود از نار سائے طالع نار ساقبضہ سارقان سیدہ چون امید ہم ریش بوجہ اشتباہ بر آدم مر سولہ
 و در رس نے دست رسان بدل مارم رجا کہ تا دست سے خود و در ہر سالی و تجسس دست کوش
 کوتاہ فساد کہ از مرقع پوشش بسان جس نالان ام حق ع نادریم غیر از تو فریاد رس ہر جواب
 خطا اگر از بنا رس آدہ باش از دم رساند و عرق نیشک یعنی رس بہ تعداد یک سہ ہر ضرر و لطف فریاد
 نعمت لبست و دو و م و تکرار لفظ گل گل گلزار فرزانگی سلامت دستیار اشتیاق را بگلدائے
 تسلیم آراستہ و گلہ ستہ ارادت بر یار عین نیاز پرستہ گل افشان مد عالمی و و گلبن گلستان و فائے
 رنگین نامہ و لک کہ ہر فقرہ گلگوش را بر کوش بہار حسن گلزاران گلبدن و گل کعبان چین و
 سواوش را کہ گلگل مستاع آب و رنگ جاوید و در بر است رشک سوا و گلشن توان گفت ہمدست
 گلزار خان گلر و شش بر قے کہ عالمیان را گلبارنگ نشاط از ہر سو بکوشش و جہانیاں ایشا ہر گلغام
 انہا سلاحدوش بود مشعل گل شدن غنچہ مقصود می اعن ارتقاے منصب گراسے و نیز مع
 یک عا و گللاب پیش خوش قماش گللاب افشان چہرہ مدور و گلگوزہ رخسارہ وصول شدہ گللابی
 دل باہر گل گللاب گلرنگ کامرانی گل آگین گردانیدہ ریشہ شاو مانے گل زمین قلوب و و اند ہر گل
 بر بدن خورہ محبت بسا مولا فرزندے این نوید گل بدامان گشت و شکوفہ دل زمانہ از گلستان

گشت غرض که از قلم تراش جان خراش بر بیکارے شان شاخ مرادم تا که گردید مجازاً بقلمو نے روزگار
 یہ قلم آرم ہر چند کہ بہ استغاثہ پر دستم الا احد سے را کلمات عذرات این سہواً قلم چون سر قلم گوش اجابت
 رسید و بر صوفیہ ساجد قلم کشیدند تا خوبان قلم جادہ سیاہ نا امید می پوشیدہ و قلم کار از ان جا و گردانیدہ
 بیکان محب کاظم سے کہ بہ تجارت شروع قلم می پر از غنہ فروش گشتم چون ایام سربار بر سر اند بظری سربارے
 ہر رنگ قلم در کشاکش ام بعد از آلب سیاہ از پائے قلم باین خواہے قلم کن کہ عنایت دلی را قلم انداز
 نساخت چند درجہ بارچہ قلم کا خردہ لطف فرمایند و کو تاہ قلمے را داندا شکتہ جواب با صواب جواب قلم
 سازند زیادہ قلم مراد الی آباد جا رہے باو نعمت ہر شتم و ترکرا لفظ پارہ پارہ جگر سن بجا تر
 آن فراموش نمائے محبت پارینہ روشن ترا پارہ ماہ خواہد بود کہ این خیر طلب پارین بوجہ پارین باط
 کہ ہنگام بر داشتش نیب او چون پارہ ہائے ابراز ہم جدا سے شود چہ پارہ دوز سے تکالیف سے سازد کہ طکر
 قلم از بیانش دو پارہ سے گرد کہ نزد سے تمام بہ ترسیل بساط موجودہ نزد آن عزیز کہ ہنوز روی پارین
 ندیدہ و بظہر این پارہ تفکر در بر شل پارہ سیم غریز است پارہ سعادت بکار بر بند و گاہ گاہے از تبلیغ
 پارہ قلم اس کہ در آن حرفے نے افتد ہم پارہ مسرت گردانند زیادہ ماہ پارہ مراد ہمارہ در آغوش باد
 فحشہ نوز و ہم ترکرا لفظ چہ نہ مجاہد بالفعل بزبانے چند رنگ چندان کہ بچند ضروریات بر مکان
 نشے چند لال صاحب متوطن بگنہ چند و سے وار و گردیدہ بود بد ریانت رسید کہ آن دو چند فرستے
 مایہ نشاط از چندہ مہراج چند می دین از پیشگاہ دیوان بے چند بہ تحریک چند کسان بدلیت ملتوی گردانیدہ
 از دو واجب العطا یا کہ فائش از چو نے و چند می مہر است گواہ کہ باستماع این منے چند ان ستغرق
 در سیائے فکر گردید کہ سفینہ بیانش بچندین اوقات بسا عل نہیں سند شفق یا و خواہد بود کہ چند بار ہنگام
 اتفاق یکدیگر در باب رعایت فرمودن مہراج موصوف روبرو سے منشی چند می پر شاو صاحب وال
 مہر آن شفیق بہ سماجت تمام معروض نمود مگر آن را یک چند از قلم فراموش نمودہ کار یکہ پسند رے
 چند سے جاگزینان این وار چند روزہ نباشد عمل آو و نہ و بیج لجا و چند کار گزارے و خیر خواہے
 مہراج مدوح نکروند صیحت مدحیہ کہ چندین مدت خدائی کردی گا و خرا از شناختے اکنون خلان نامیہ
 چنان پر و سے بکار بر بند کہ زر چندہ شان باز نظر شود زیادہ سیار نعمت بستم و ترکرا لفظ ماہ ماہ
 ماسہ ناطقہ را ماسہی کہ کہ در محبت بیان شوق آشکار و در تاپ رستم سکوت بر لب اطهار آن

و السلام نعمت نیر و هم در صنعت منفصل المحروون رب و در آن آلام روح و روان و روح و ده
 دور و اروا و ام و در آن اروا و در و کو و اروا و در و کا و در و س و آن و لا و ام و در و و در و دم و در و آه و در و دل
 آو و س و روان و آن و س و در و س و در و ام که از و را که رای آو و در و را که آن ر و از و ده ام و در و و او و س
 زاری آو از و ده و در و ر و س و در و و اس زو و از و زو و از و زوی و در و بران و در و و داغ و در و س و آن راه و
 و و او که از نزل و در و ام از نزل و در و و در و نعمت و در و هم و صنعت الفاظ و وصل حبیب شفیق
 محب خلیق مگر کثر لطیف مظهر سلوک بعد تسلیم مطلب قلبی تسلیم سبک نمیکند نقطه فطرت خیمه شمع کفایت محبت عنبر لطیف مع
 یک سبک گهری به با جبین بهین بخت بخش من سکین بی تسکین گشت مهن من فصل سنجین علو بهت عطا کند
 نعمت با نر و هم در صنعت خفیف شفیق کامل فن و ساد و شفقت رازیب سکین فیض محبتش و در و
 سبب مرسو شفیق آو و در و شب و رانج مد و تحت مرصع نیر و او که شیخ عالم چینه گرد و جبین اسکلا و پیش و السلام
 نعمت با نر و هم در صنعت مظهر جبراع افروز و زبزم و دستداری به با رگش لطافت و یاری به گل شاداب
 گلزار خداقت به طراوت بخش بستان صداقت به منور شمع فانوس و لا را به تحبلی خانه صدق و صفار و
 فرخ مهر اوج مهر و اشتقاق به به نیر نور بر ج غر و ج تلاق به خردمند زمان و لطف آمال به گرا سبب شان
 یعنی رام گو بال پس از عرض سلام و شوق دیدار به بود واضح برایت از من زار به خط که خواند شمر
 مستی زند جوش به سربابا لطافت بود و در و شش به سواکش کل چشم گلر خان را به در و شش
 رونق افزا گلستان را به نه نامه روز بازار محبت به بهار افزای گلزار محبت به نه نامه و سبب گل بلکه به
 شب امیدار و شش به را غمی به رسید و دیده را کرده منور به میثام جان از و گشته معطر به باطن
 و و فاق و خلق به حد به حد او نذر بزرگ و پاک و و اس و در و و در و سلامت با کرامت به بهر به کام
 تا و در قیامت به نعمت و صفت و هم در صنعت تکرار لفظ قلم صاحبین و القلم فرما و اس
 قلم و لطف و کرم سلامت چند ماه است که این قلم از لوح نادانے کو به سبب لاله قلمی چند که نظر و هم
 بر این قلم س و دارند خدمت رو و بکار نویسی مامور شده بود و از کمال محنت چون قلم که دیده و شش و
 کار قلم به سبب تمام به قلم آو و لیکن از آنجا که قلم از دل بلوغ قسمتم غیر از حروف پیشانی و مانند قلم گردانے
 رفته نه گشته و منتهی قصا و قدر و قلم ان وجودم به قلم صوبت و حیرت نه سامانی دیگر نگذاشته بعضی از
 قلم کشان دفتر که به قلم و در زبان بودند برین بد قلم از کمال حسرت قلم ساینده نگار شده و قلم در و صوبت

صورت وضع مضار خاطر نیاز گزار جلوه نماید و حال اینجا چه آشکار سازد که از ادوار روزگار و دگر دگر دش
چرخ ناهنجار طبیعت و سست دار مبدعه اطوار شیخ ذوالفقار بجای کمال مبارک و دستیاب حکما و دین
جوار خلیه دشوار معدن انوار البصار سید محمد ابرار را بخدمت آن گوهر شہوار و سرج و قار فرستاده امیدوار
که از عدم احضار خاکسار سر ابا انیسار نیز این بوده طیب مشہور ہر شہر و دیار ہمراہ بر خوردار مذکور روانہ فرستاد
زیادہ بخت بیدار یار و صاحب بر خوردار بخوار باد نعمت یاز و ہم در صنعت فوق انتقا
معدن مہر احسان مخزن دانش فراوان منہل استحا و مظهر و ادعا صفت اشفاقہ دستان آہ و درد
از کلام لسان عرضہ و ہم کہ دلم از طعن ستان کمانداران قزاق و نشتر زدن فساد اشتیاق سوراخ سوراخ
مانند لالہ لکسان است و خاطر قاترم اوستم ترک خوشنوا حسہ مان مضطر و خروشان التختقران ان
در گندہ شہتہ شایع مدعاست نامہ عطوفت طراد و مر کسلہ و لنوا از شعر ابدال عنفر تو د و آثار و فردہ تولد و زود
سعادت مند در کائناتہ آمال دوست لطف فرما صد صدق و صفاست و ہ فصال لالہ رام لالہ در
اوقات فرخ سمات شایہ کش زلف وصول شدہ خاطر اخلاص ماثر را بر خوض نشمار نشاط و امتعاش
ساخت و شوارق راحت و انوار مسرت و در ساحت و لہما انداخت آوازہ انستراح و غلغلہ انشراح
از فلک الافلاک در گزشتہ و فلک زہرہ مثال از کمال نزحت رقاس گشتہ خالق کار ساز کہ داندہ خلق است
و نہ سندرہ رانان اخیر سعادت را ہموار در مدامن و امان دہشتہ عمر ہزار سال عطا کند و ترصد کہ
تا حصول نعمت معافقہ والا از ارسال ملاطقات تو و سمات کہ نصف الملاقات گفتہ اند شاد و فرمانا مند
یلام ساغر مرام از راح مرقق متناسبت شاد و ذات مروت صفات آن محسن الاخلاق رافع مقاصد
و دستان و کاکہ روزگار باد نعمتہ و و از و ہم در صنعت تحت النقطا بابر کامل حبیب
در یاول محب بے ریا و در احب و اہم حب بیک راس اسب را ہموار کہ بعد عرصہ بعید و ایام بدیدہ حبیب با و با
حسب الطلب عاصی مرسول بود بپایہ ایصال آمد بہر حال واجب کہ سپاس میجوہر دلے و پامردی ست
گویم الا کجا بدارے کہ براہ بجا آورے پویم و اسب العطا یا در جسم کبریا علی الدوام علو جوہر و ہدایت
و رایام ماہ صیام صدائے طلب پیرائے آمد آمد سامی بدائرہ سمع رسیدہ بود مگر کم طایعے کار کرد کہ بحصول
دیدار جمال با کمال محروم گردیدیم حال را رب بلیل طورے رسم بہر حال از باب ہجر بکار برد کہ جلباب دورے
صدی بر دار و دمسبب الاسباب سبب بر دورے بدیدار کہ ماہ بے سیاحت وصال گرامی بوصول آید

گیتے فراز است نہاد نشاط و در کنار آن یار و فادار جلوہ گر شود و نعمت چشم و صنعت و اصل شفقین
 عند یب بوستان معانی صنوبر چمن خیابان مهر بانی سلامت بعد نغمہ پروانے تناسل عاقبات
 کہ ہم تار بقلبی می توان خمید ز مریه پیرائے مد عالم نامہ شکنین شمار بجنگاسے کہ گلین مراد عالمین
 آبشاری حکومت بانجمن چستان موجودات سے بالیہ وستان مقاصد زمانیان ببارش ابر رحمت
 و ارباب لے صفت سر سبز و شاداب سے گردید مہر دست گلاب خان محو سے مزوہ سلامتی مزاج
 مسرت التزلج موصول بودہ مشام مجبان صمیمہ بپوستے یاسمین کامرانی معطر و دماغ نیاز نندان
 قلبی شمیم دست بنوے شادمانی معطر نمود و بر بنیویہ کہ کرم بخشے موفورہ مبذول بود و مزہ بی پایان
 بکام و زبان مرحمت فرود سبحان کریم شمرہ بہر وزے بد بخشا و مال کہ ہمارہ بہبوسیم غنیمت و سیم
 مرقم مکاتیب ہوانست پیراشادابی بخش قلوب اثباتے نے ریاباشند نغمہ نغمہ و صنعت
 نظم و نثر بلبل شاخصا صدق و صفا بگل گلزار دوستی و وفا و غنچہ گلشن سخن دانے و دوجہ
 بوستان آسانے بہ معدن لطیف و فخرن اشفاق بہ منظر ہر و مصدر اخلاق بہ مطلع نور و صلاحت
 مونس نگار رام سہائے بہ بعد اظہار و اب و رسم و داد بہ بر خیمیر نمیر روشن باد کہ اذان یازیب
 بزم سخن بہ خبر نے نیست زمین مودل من و دافع پنج و ملال اللہ مثال و دار و دوز سے کشد الحال
 چشم دارم کہ گاہ مگر از سر التفات و روس و وفا یاد سازی کہ روز و شب نورم بہ باشم و رسو
 فرخنے بنیم نغمہ و رسم و صنعت سجع را مہملہ یقافہ بہار بہار فرزار و اشق و اقتدا
 ابر آید از غزو قارسلہ اللہ الغفار اشتیاق ویدار فائض الانوار آن ستر جویبار اختیار نہ بحدیکہ اظہار
 نہایم ناچار باختصار پرداخت مدعا نگار دل بقرام از جینے کہ لالہ و دافع فراق زان یار و فادار
 مونس نگار بجز نہادہ ام چون ابر بہار از فطر اضطرار زار زار سے گردیم و بیان آبشار بہر از انکار شود
 بسیار و غوغائے نے شمار سے کنہ و فراق آن عجبوار ہر نگ نام غریبان نمودار و شبہا بہ انتظار آن
 و الا تبار گے ستارہ فشاخم گے ستارہ شمار بہیات کہ آن فراموشکار نقش یاد این دل نگار از صفحہ
 خاطر گلزار یک قلم حک فرمودند و گاہ ہے این گرفتار بند انتشار بہ تن خار را باقطار امطار اطلاع و خبا
 اعیان زاج تو دوشعار کامران نہ نمودند آفرید کار وار نا پادار و خالق ستار کہ عالم الاسرار و بر ہمہ مختار
 سببی بر روی کار آرد شب تار بجز ان بہ ہمار مواصلت مہل گرد و تا آرزو سے دل پر غبار و

آرد لاجالہ رشام مرام عالم الحال حال سرور کمال مولود مسعود و در دار مہر مدار صبر مرام
 ملک العلام لالہ مادہ و رام نحر کار کل سرکار سر در حکام مدوح عام محمد رب اللہ ہدایہ المہام در سمع آمدہ
 گرد آلام و در سر کرد و صد و در رامسر و روح سوگوار راجہ داد و دل معلول را اصلاح مراد عالم حاصل آمدہ
 ہوس ہوس و ہل ہل ہر کہ وہم دعا دار کہ حارس ہر دوسر اورا عمر صد سال و ہد و مادام در حصار
 آرام دارد نعم ششم و صنعت تجا نین بام صید کامرانے بام و دوام آرام رام باد از
 کشمش در دفرق چہ بطراز کہ طاقت یک قلم طاق گشتہ زندگانے شاق دل بہ ہجرت آنجل گلزار
 و دوازست و خاطر اشتیاق دیدار آن تاب آفتابہ اتحاد سر با چارنا چار شہر تاج داستان مدید
 دیدار بار از دل سب دل کے کنم نامہ نامے مشعر اخبار اخبار گرامے و طلب این خیر طلب وصول شدہ
 دل را کہ دیوار بار پابند بندگونہ گونہ بود رہائے در داد و عینک نورے بر عین خاطر نہاد و مجاہد گاہ
 دست می و ہد و رنگ و بار ندادہ بان یار جانی میرسم و بمصفا بہ معانیہ جمال با کمال آنہ دل را جلا
 تازہ میدہم تر صد کہ ہموارہ بار سال نامہ شکن شمامہ راحت افزائے این سبکین نے تسکین شہد
 مدام حاسد بدخوار و دیدہ عدوے مطلب طلب مثال شبنم خم و شکبار باد نعمتہ مفتہم و
 صنعت واسع الشفقین رنگ افزای ریاض و فاجہرہ آرائے گلستان صدق و صفا زید
 شفقتہ اشتیاق وصال آن نہال گلشن سخن قد روان قدر خوان ہزن وارث اکلیل و اورنگ
 فزائے زینت افزائے ارکیہ تو و دو و یگانگی کیہ تازہ عرصہ فتوت و در داد و دست و دستگیر اہل دوستی
 و استحاضہ انکسارے صداقت و کیتائے کلید فضل فراست و دانائے خورشید فلک فطرت کان
 و در غر صفوت خنان در دل جاگزیدہ کہ کلک عطار و در دار از تحریریش دست کشیدہ روشنائی
 در دوات خشک گردیدہ و ناطقہ و تقریریش چون گل خوردگان ساکت شدہ و کاغذ داستان
 طویش را دیدہ و نشنیدہ تہ گشتہ ناچار از تسطیر و تقریریش رخ گذشتہ سخن سرے آرزوی دست
 صحیفہ فرحت الین کہ حروف نور انیش روکش چہرہ خورشید طلعتان و سطوش غیرت وہ کامل
 نو فطان رنگ وصول رنجہ کاشنکہ اتحاد و رانگی و دل عشرت آلود را عشرتے در داد و قدرے
 کنار نگارنگ کہ آن گل خندان خلوص و ولا عنایت ساختند رسیدہ جان و داستان لذت
 شیرینے دو جہان رسانید و ہوا خواہان یک رنگ را شیرین دہن گردانید آتے تا ہجرت را را در ریاض

جو روار و اطلس گدار المناس دل لاله کو ہسار کردگار گرم کو ہر والا اور عصر کا مگار کردہ جو صلہ
 علو رسال مرسوم عطا دبا و دام آرام اگواہ و نعمتہ دوم در صنعت ایضاً اسد صلی
 اکمل العلما علاء الہل جس سالہ ساعد و ہر چہ طاهر طال اللہ عمرہ رسول سسام کہ در ہر گام ادب و باج لامعدود
 معدود کلام او موسی اسس مسعود مع رسالہ والا مسطورہ اول ماہ محرم الحرام ہا اساعد و آورده ماہ سحر
 و صعود و حرم طبع کرد و ہر مرام را در محل اطمینان و اوراد و اوس معروہ و اصل طہر را ہر چہ اسم داراد
 کر ما حال حال ایچہ دلم در امان آویم کہ عرصہ لا محدود و دادہ کہ ہوس حصول وصال در دل آرام الامحورم
 و ہر سحر و سار در گاہ مالک ہر دو عالم محک سلسلہ دعا ام کہ در سبغ عہد وصال کرام و ہل گود
 و دل سہوم بلا اہل لامحہ آرام رسد و کل در دو عالم در عہد دم رود و الحال دو عہد و مال لاہور
 و سہ در عہد ملل در رسال آمدہ اہل محکم دارم کہ در گاہ وصول مطلع گردم و اللہ نام نعمتہ پیوم
 و صنعت ایضاً ائمہ موصیاح ہر اس معرکہ سماح مطرح مع علم سرور اہل علم والا نعم و در گم
 سید اللہ الصمد والا وحی لک گر چہ سطر و احدا سماراہ و در دل معلول گردم اعمار و طومار یادگار مال
 کار و رک اور احوالہ بدرک اسطورہ کردار کردہ س مرام ام التخت رشید والا حماد کہ عالم مسلم واصفہ الارا
 دعا گوام حالاد سبغ ہر ساس آمدہ کہ لالہ سکھرام دس والد مکرم راصرع ہر دم ملول و مکدر دار و حب
 مجود آرام و ہر کہ و سوسہ دل محبوبا ہو وارم گرد و کا مگار عرصہ آمد و در و آورده کہ ہوس طاوس
 در سہ دارم اما در راہ عدم حصول مہم مرام اگر رحم را کار کردہ طاوس فرقیع دم عطا گرد و کمال
 مریخ گردم سہ ادا ماعز و لاجل و او حاج دم و دود و مطر و دم گ گردا و نعمتہ سہرم و سہ
 صنعت ایضاً مریخ در دو لہما محرم اسرار و لا حاصل اللہ و صلاہم سہم سلام ادا کردہ
 منصور صور مرام رسالہ سلک سلسل و سحر حلال کہ ہم در دالاسخار اسم دارا و مرسو لہ مکرم و عرصہ
 وصول آمد و مراد دل در احاطہ حصول مکر ما حال ارادہ مضمر دارم کہ در موسم سہ ماہ سہ ماہ لالہ
 سائک رام عہد راصد و در گاہ روم اگر طالع رب ادا داد واسطہ حصول مدعا در رسد
 و دعا لہ معلومہ حاصل گرد و سحر سطور معلوم الاسم نعمتہ سہم و صنعت ایضاً لاد
 معرکہ اہل علوم مدس مدسہ راہ و ہر م سلیک در حص وصال سہر و کام حلقہ گرد و سلیک سووام
 و ہر صر و ہر ہوارہ آوارہ کوہ و صحر ا م خال کہ عطا کرد کلک کہ ہر حال و در دل در سلیک سوار

این بوریائین و دوا از منصب خود برتر به بر طرغی رسید و طلایه شین کار گزاریم بے قدر تر
از صا و دوی گردید اعتقاد اگر درین وقت که نخست طالع بد و چرخ مفسد ظالم دار و پے است صوت
اسلوب بے روزگارم فرمایند عین نوازش آن عین الطاف فارس مضارع طاف که طل عنایتش
از قاف تا قاف مبسوط است می تواند بود و این اعتکاف گزین نیازمند با حسان آن موجد است کلامی
خلیق صبیح منون گرد و دما شادمانی نصیب یاران روحانی باو شمع است و هشتم و
صنعت ترک یائے تختانی بتلازم نویسد گنگنه شانس محبت سلامت و بقی
دل را بر تو مات شوق آراسته محرر دعاست و در پنج اوقات مسرت سات که لوح مراد عالم بقوش
نشاط و صفی مقصود جهان بر قوم انبساط مرقوم بود رفیع محبت تو امان که خطش چون خط شعاع آفتاب
منور و عباتش بسان سخن گلزار منظر معرفت سر دفتر حلاق کاتب کتاب وفاق در اعباد الرزاق
غبار افشان چهره درو گشته نقطه تزد و و صرف تفکر را بکار و انتعاش از لوحه خاطر شکسته بالان
فراق حک نمود و بر منشو مطالب مجوران از نقوش مسرت طغراف و زنگار زنده سر نوشت انسان
در هشتم طومار کون و مکان دوام نامه اعمال آن عنوان فسخه استحا و از شکن حوادث محفوظ و ارا و تا
کاغذ دل احباب مقراض انتظار از چاک شدن بر کران ماند ترصد که تارست و اذ نقه ملاقات خط خیر افرا
الباغ مرسلات نکشند دام جگر بدخواه همزنگ قلم شگافه باذ فقط صفت نام و در مشعر نفهمان
ولا و نیرید یاقام صنایع و بدائع و خامنه کتاب نغمه اول و صنعت غنیمت
کحل دوحه و دوا و صلصل سر و سدا و صاع و صاعد کرم ساک مساک حکم لاله طوطا رام شکر گشته در حرم هند
عالم الاسرار گواه که عطار و ادراک را کو ما و اکسیر و احب مامول حصول و حاصل را و را عا طه ممکن آورد
در سول هو اگر دو مجسم در مرور عرصه درک و لوله احصال وصال و الا که هر دم در سر دارم و اول گام
کابل گرد و الحاصل امر احصی در گاه معموده کرده نمیدم مراسم مدعایم مرا که کرم آمود که بداد و هم
سواد سینه که طوبی و سطور مسلسل هم طره طار کاکل حور معه کلاه مرصع اطلس در موسم سعد
و دلا رام صلصل آورده دل ملول را سورا محصور و دوا و در کاسه کافم و دلا مرارم کلکل کلک
ندام سر و ملوک در میت لوحه کام دل مرا آمد به روح ناراح مدب آمده واه کلاه که در حد
کام کلکل طبع او ماه طبع همواره بلالی آب و در مدح در راه کلک گوهر آرا هر گوهر لایع گر و کلاه

ترصد کہ مادت وادقہ وصال بہ ترسیل صحائف لطائف راحت افزائے خاطر سیکان خوردگان
فراق باشند کہ رشتہ درازان کا کوتاہ گرد و شمع بہ لبست و چشم و صنعت ترک نون منقطہ
بت لازم حقہ سرپوش دیگر اتحاد و مفتاح قفل و دوا و سلامت ویراست کہ سافے الطاف
گرائے بہ پشت گرائے و دوسازے کم التفاتے بجائے شیرہ زیاد آوری و آتش تر لطف گستری
آب تلخ فواسق شے بکام مخلص و لیسوخت مجبورے ریختہ معذاد و مبدوم با ترو و دوا و فکر عہد و ہوسلم
و دود آسا از کشاکش ملال برخودے پیچ سبب کہ یک سبب سازد کہ آبیارے حصول دیدار گلزار
خاطر مقرر و تازہ گرد و دودلم از پیچ و چشم الم بر آید تا حین حقہ باز و حرکات است بدخواہ
روسیاہ را انگر مارہ ہا چلے آس در جگر باد شمع بہ لبست و چشم و صنعت ترک و او مہملہ
بت لازم شعرا حافظ حقیقے کہ طائر جان انسان را و فرس عنصرے نگاہ شستہ ذات قدسی صفات
آن بدر فیر کمال ماہ کامل آسمان جلال بے نظیر جہان آصفے زمان ویر سحر تحریر سپہ انشا اہمستین
رفیع المرتبت عالی فطرت را سرمد کام بخش مخلصان را سخالاتحاد و ارا و تمیز بے تمیز بعد لغت و تمیز
کلیہ کلام مدعاست ظہیر اسلم الطبع ابرائے صائب آن طفرے محبت فردا باب جرات مخفیہ باد
کہ قبل ازین این سکین بے سکین یک قطعہ ملتئمہ معرفت طالب علی کیے ازاہلے سرکار مہراجہ
کاشے ارسال خدمت آن محرم اسرار سنجہ رائے زینت رتبہ خاقانے داشتہ لیکن آن نہیں ٹکڑ
تا سح آئین انتشار ستغیانہ آتش انتظارین فقیر خیرین را آبیارے پانچس منطفے نساختند زین مجرم
برق آسا و راضطراب ام بل بیدل بسان سیماہ عالیہ از آن ناوار باب فرزانگے ناصر مراتب فیا
غریب لہا سر پاخو بہا مسیحا و مفرخے شیم چشم آن دارم کہ این اسیر خجہ ناشکیبے را بہ ستیارے ترسیل
صحائف بہ لبست لطائف رہائے بخشید تا دل پرور و این تکیل معنہ کہ نیاز عشرت تازہ پذیرد شمع بہ
لبست و ہفتہ و صنعت ترک ہائے ہوز بہت لازم ایراد حروف تجوی
ما و اور میو لا این الف باخوان لوح ناوانے طفیل سے ڈر کیٹا کے صدق محبت ثابت قدم
میدان مودت میان جسم بیگ صاحب کہ بر حال این خاکسار عنایت بکیران مبدول
بے فرمایند و نیز برق ریزے شیخ محمد ابدال کہ ہدام بابدال شفقت فردا ان نیازمند ہا مشکور ہست
زائد از تجلیل بے نمایند بنصب پیشکارے متعین گشت لیکن بعد خدیجے غیبت محمد فاسدین و گر منتظران

غریب ہنس رام بدر یافت رسیدہ کہ در قصبہ بھری آبادیہ پیشگاہ سیمرخ قاف شہامت لکب خوشترام
 سخاوت دیوان طوطا رام صاحب نگہداشت متصدیان در پیش ست چمن انجہ این رشتہ مرغ
 بر پائے محبت از آسمانے این خبر طوطا بس و از غایت خورے برقص آمدہ نزد قار سبکسار مروت
 مرغابی در یلے فروت خان رفیع مکان شہباز خان کہ از دیوان صاحب مدوح معرفت باطنے دارند
 و برین موضعیت نوازش موفورہ سے فرمانید رفتہ برای عطا کے خط سفارش زبان استدعا کشاد
 چون باز بخت ہمایون ہم آج گرے فضا کے سے بود طعمہ مقصود بہ نچہ این کجنگ آشیانہ محبت اقامت
 آخر خط مذکورہ را ہدایا آج شاہے تصویریدہ ہماذم بہر ہے چمن درستان کہ بسان قمر سے
 طوق و فادار سے بگردن سے داشتند مانند دراج طیران و سیران و فاختہ وار کو کو کنان بہ دربار
 دیوان صاحب موصوف رسیدم و بعد گذر نہیدن خط ہنگ بوتیار بامید دستا بی ہمتی زرق
 در انجا اقامت در زیدم درین عرصہ از نیرنگے چرخ آتش زن کہ در ساعتے معمورہ مراد شمیم گاہ فراغ
 و زغن سے نمایند شفقہ شاہے در باب امتناع اسم نویسی متصدیان صا و گردید و جمیع امیدواران
 فرستے آن پیش از بانگ خروس ازان مرزبوم چون عا کر عصافیر پر و از ساختند مگر دیوان
 سہرا پر کم این زیر پر فلک دو عقاب عقاب را برے تفویض کے خدمتے مقیم کنائپ ندیدہ باید کہ تا
 شکار معاش کہ درین وقت صفت غقادار و بدام مراد و آید فقط تہا این زرین گردن مہر بفضا
 زمردین سپہ گرم پرواز است بط مرام آن نوازندہ موسیقار مہر و جو بہ صہبائے نشاط برآمد و باد
 شعبہ بست و چهارم در صنعت ترک میم بست لازم تیر و کمان و دستا
 صعیفہ نگارین بو فتنے کہ دیدہ دل سکو فار و براہ انتظارد و چار داشت باطلع شستن خندنگ از و
 بہر ہون حصول از عنایت قدر انداز حقیقت و ترازو شدن ناوک خواہش دل بر نشائے وصول
 بہ توجہات چلہ شین وحدت معنی نوید ارتقا سے عہدہ آن وفا تو ز رنگ افرے چہرہ و ر و د گردیدہ
 تیر تکر و انتشار را از قوس دل ہوائیان اخلاص بہر تا بہاد و ر انداخت حجبہ آرا کے صنعت آن
 ز بگی عطوفت را تا آبدار کشاکش روزگار کج رفتار بر کران دار و فی الحال این نیاز کش و دوتا خوان
 شیرینی بہ تقریب عروسے جگر گوشہ عاصم غریبے قربان علی پیش کش آن پشت پناہ
 قبضہ گیران وفاق ادیب کباہہ کشان اشتیاق ساختہ رخ گر قبول افسانہ غرض و شرف +

جائے انصاف راجی نیست افسر طلبیدند لیکن آن خروماغان از آنجا پوشش است بسو راخ رو پوش
 خزیدند و سر راخی از آن بزدلان که مانند خرگوش از بیم جان فرار شده بودند بهم رسیده حیف
 که از واثور نے بخت نارسا دفتر خیر خواہیم سر پا کاؤ خود کشت بل سعی برادر افسر مدوح گوزن شتر گرد و آذر الامر
 بصد ناکامی از آنجا پلنگ آسا گرد و غبار مایوس انگیزتہ تلاش معاش رہے بند را بن گشتم دیدہاید
 کہ تاکہ شاید اسلوب رونماید مدام ایام شادیانی میمون بکام باد شمع بست و دوم و
 صنعت ترک کاف تازی بہ ملازم تعمیل مہمانے نواز شرف فیض سکنے سلاک
 نامہ عطفوت نگار ہنگام کشادگی چشم انتظار چون طلوع در و ابود روغبیہ باز و یاد تود مانند سنگ
 ہمدست و دو راج قاصد ہما آسا از ارفع غرت و رود مفاخرت آورده و پشیمان سبب گردانیہ
 فرق گوشہ نشینان عقیدت رالطاف گردون رسانید معمار قضا قصر وجود با جود رالسان کند زوال القرن
 و زمین و بلینہ پشت و احم قائم دار و ناخست طمانیت الاوتندان کے ریاض محصل خود و مجنب و ناچہ
 قرہ بے نامے عمدہ جلیل القدر صنم اناوہ با ما دوسرے آستانہ بوسان نواب عالی مہاب
 صفہ در جنگ بہادر ریختہ قلم فیض رستم گشتہ بود دل نیاز منزل را تقویت و وبالار رسید و شاد و شاد
 پایندگان آب و گل از در یک تحفا بر منصفہ شہود جلونما گردید اندر غالب تقویٰ صنگی خدمت جلیلیہ بر آن
 تعمیر فرمائے ایوان فضل و امتنان مسعود گرداناد و حال خود گذارش سازم اگرچہ از مدت موفورہ ہر
 تہذیب علوم از و یاد و بخت و شقت ہر نگ گچ رہو سفید گردیدم و از فطر شوق پہلے عرق ریز
 در زمین ثبات فشر وہ بسان ستون از جا بجنبیدم مگر از نارسائی بخت و از خون چون مرد بان بوسید
 باب نام مقصود رسیدم ہمہ ذلیل و نہار بخدمت درویشے مستجاب الدعوات بجا و مستند
 مطالب پشت نیاز محراب آسود و تاسے دارم اگر خواستہ ایزدے است بدستگیر شاہ صاحب
 ببالاغائے تمنائے و لے فائزے شوم زیادہ تسلیم شعبہ بست و سوم و صنعت
 ترک لام مہملہ بہت لازم طیور ہوا رہ شکرہ مقصود آن نوزے وفاق شاکر گوئیے شفا
 صید گیر کامرانی و شادمانی با طائر شوق معافتہ آن موسیچہ و فاشا ہما صدق و صفا بد جہ
 تیز پروازست کہ حمامہ خانہ بیرک شاکے اوج تحریرش از کاکب و دات سربیزون نے آرد ناچا
 طوطے ناطقہ را صغیر سنج مدعاے گردانہ و زمین ایام تحریر ہماے سعادت تدر و کسار فرست

جو دو اکرام سامعہ پیرای ہو خواہان گردیدہ دلو دل این جہت نے آب را که در چاه نامرادے غرق آب بود
 برین امتعاش بالاکشید و نحوست زحل آلام قلوب را سب دل شادمانے گردانید و الا گوهری
 که ضیای اہست و اجلال مانند ہلال از کراہہ سپر پیمائش نشان و سنای پیکر ماہ نظیرش منزیل
 سیہ بخت تیرہ طالعان ہوائے انشراح بستماع این نوید از ہر سو بہ گنج مقوس چیدہ
 واد ازہ ارتیاح تا عرش برین رسیدہ لولیان ناسید نہاد بہ شگری پروختہ انجن نشینان آسم
 را محو تماشائے خود ساختہ نقش مرا گویان کبر سے حصول شستہ و نشاط فراوان مانند ثریا باطلع
 عالمیان عقد بہتہ میت از نکست این فردہ زمان گشت معطر و زہر تو این لمحہ جہان گشت منور
 روشن ساز مصلحت کو اکب آن نیز تابان کامکار سے را در برج امن و امان داشتہ روشنی پذیر عمر
 طبعی گرداناد و مبارکے این مبارکباد بر جہتہ بر فات آن شوارق ساحت احتشام بر جیس ہم کیوں
 مقام ہایون کناد خلعت ز رنگار کہ ازین جشن جمشیدی عنایت شدہ بود و لعان ظہور انداختہ سر
 این فردہ ہمیت مدار اس اساطارم سیمارسانیدہ و کلو گوشہ این شہائے سنے مور را بدزدہ
 سپر علی لطم خلعت کہ چشم دل ضیائے بخشیدہ سہ تا بقدم مرا بہائے بخشیدہ پو شید
 سر پائے تم از سر مہر دین بے سرو پا را سر و پائے بخشیدہ خوشہ پروین کو بخش تا کہ سپر برین ست
 نیز ان مقصودان بہرام نشان و الا ہمتے پر از جس خوش رے و سینہ اغادے آماجگاہ تیر نامردی
 شعبہ بست و یلم و صنعت ترک قاف معجزہ بتلازم بہا ہم صیاد انداز کر گران
 فتوت سلامت برائے عطوفت پیرائے آن اسپ را ان میدان یگانگہ شیر معرکہ مراد لگے مشکف
 و ہویدا خواہد بود کہ درین ایام بعضی رو باہ طینتان بد خو کہ بطا ہر چون گر بہ سکین غریب سے دارند
 دور باطن نیت شکم در بے بسان گرگ سے نمایند کلمات باطلہ بطر اسیرے غوالہ معیشت این میش
 منش بجناب بلند مراتب نخبہ فرماے گوزن شجاعت نواب کلب علی خان صاحب معروض سے نمودند
 چنانچہ افسر موصون این گوشت کہ پست انک را از صانع گر گاوان کہ در آنجا بہ نخت شعاران
 رو سیاہ گوشمالی سے واد طلب داشتہ حسب گفت و شنود آن سبکدان بغیر گرفتار جو اب و
 و ریافت اصل حال از عمدہ ام بر فاست و نمودند درین ضمن ان معظّم افسر مدح و ثنات آن شفا
 حوصلگان و فاعل شعاران چون پیل و مان بعضب آمدہ برائے استفسار معالمان آہو گیران

جائے انصاف راجیست افسرم طلبید لیکن آن خروماغان از آنجا موش است بسورخ رو پست
 خریدند و سداغی از آن جزو لان کہ مانند خرگوش از بیم جان فرار شدہ بودند ہم رسد جیف جیف
 کہ از و اثر در نے بخت نارسا دفتر خیر خواہیم سرا پا کاؤ خود دست بل سعی برادر افسر مدوح گوزنتر گرد آید الام
 بصد ناکامی از آنجا پلنگ آسا گرد و غبار مایوسہ انگینتہ بتلاش معاش رہے بند را بن گشتم دیدہ
 کہ تاکہ شاید اسلوب رونماید مدام ایام شاد و یابی میون بکام باد شعبہ بست و دوم و
 صنعت ترک کاف تا زمی بہ ملازم تعمیر بنیہ مبانے نواز شش فیض رانے سلاک
 نامہ عطوفت نگار ہنگام کشادہ گے چشم انتظار چون طلعتہ در و ابود روغبیہ باز و یاد تو دما تہنگ
 ہمدست و دو راج قاصد ہما آسا از ارفع غرت و رود مفاخرت آوردہ در چشمان سبلند گردانیہ
 فرق گوشہ نشینان عقیدت را بطاق گردون رسانید معماری قضا و قدر وجود با جود را بسان کندز و القری
 و رین و بلیرہ پشت و احم قاحم دار و ناخست ظانیت الاوتندان کے ریاز محمل خود و نجیب و ناچہ
 قرودہ بانی نامے عمدہ جلیل القدر صانع اناوہ بامداد و سحر آستانہ بوسان نواب عالی جاہ
 صفہ رجبک بہادر ریختہ قلم فیض رستم گشتہ بود دل نیاز منزل را تقویت و وبالار سید و شافعی
 پایندہ گان آب و گل از در یک احقاق بر منصفہ شود و جلاؤنگار ویدانہ وغالب تقویٰ صنگی خدمت بلیہ بر آن
 تعمیر فرمائے اید ان فضل و امتنان مسعود گرداناد و حال خود گذارش سازم اگر چہ از بہت منورہ ہر
 تہذیب علوم از و یاد و بخت و شقت ہر گنج رجبہ سفید گردیدم و از شرط شوق بچہ عرق رینہ
 و رزمین ثبات نشروہ بسان ستون از جا بجنبیدم مگر از نارسائی بخت و از خون چون مرد بان بوسیدہ
 بل بام مقصود رسیدم ہمہ ذلیل و نہار بخدمت و رویشے مستجاب البغوات بمل و منہل
 مطالب پشت نیاز محراب آسود و تاسے دارم اگر خواستہ ایزدے است بدستگیر شاہ صاحب
 بالاخانہ تمنائے و لے فائزے شوم زیادہ تسلیم شعبہ بست و سوم و صنعت
 ترک لام مہملہ بہت ملازم طیور و ہوارہ شکرہ مقصود آن نوزے وفاق شاکر گوئیے شفا
 صید گیرانے و شادمانے با و طائر شوق معانفت آن موسیچہ و فاشا ہما بصدق و صفادہ جید
 تیز پروازست کہ حمامہ خامہ بیکشائے اوج تحریرش از کاکب و دات سربیزون نے آرد ناچا
 طوطے ناطقہ را صغیر سنج مدعاے گردانہ و رین ایام تحریر ہماے سعادت تدر و کسار فرست

جو دو اگر هم سامعه پیرای هو خواهان گردیده و لودل این جبت نے آب را که در چاه ناعرا دے غرق آب بود
 برین انتماعش بالاکشید و نحوست زحل آلام قلوب را سب دل شادمانے گردانید و آنیست و الا گوهری
 که ضیای اہبت و اجلال مانند بلال از کراتہ سپر پیمانش نشان و سنای پیکر یاہ نظیرش منریل
 سیدہ بختہ تیرہ طالعان ہوئے انشراح بستماع این نوید از ہر سو بہ گنج بد چرخ مقوس چیدہ
 و آوازہ ارتیاح تا عرش برین رسیدہ لولیان ناسید نہاد بہ شگری پروختہ انجن نشینان اسیم
 را محو تماشاے خود ساختہ نقش مراو گیمان کبر سے حصول شستہ و نشاط فراوان مانند ثریا باطلع
 عالمیان عقد بہتہ میت از نکست این فرودہ زمان گشت معطر و وزیر تو این لمحہ جہان گشت منور
 روشن ساز مصلحت کو اکب آن نیز تابان کامکار سے را در برج امن و امان داشتہ روشنی پذیریم
 طبعی گرداناد و مبارکے این مبارکباد بر جبتہ بر فات آن شوارق ساحت احتشام بر جیسیم کیوں
 مقام ہایون کناد خلعت ز رنگار کہ ازین جشن جمشیدی عنایت شدہ بود و لعان ظہور انداختہ سر
 این فرودہ ہمیت مدار اسس آسا بطارم سیمارسانیدہ و کلہ گوشہ لاین شہائے سے ہو را بدزدہ
 سپر علی لطم خلعت کہ بچشم دل ضیائے بخشیدہ سہ تا بقدم مرا بہائے بخشیدہ و پوشیدہ
 سر پائے تم از سر مهر و این بے سرو پا را سر و پائے بخشیدہ و خوشہ پروین کو بخشش تاک سپر برینست
 نیز ان مقصودان بہرام نشان و الا بہتہ بر بخش خوش سے و سینہ اعاد سے آماجگاہ تیر نامرادنی
 شعبہ بست و یوم و صنعت ترک قاف معجزہ بت لازم بہا یوم صیداندا زگرگان
 فتوت سلامت برائے عطوفت پیرائے آن اسپ را ان میدان یگانگہ شیر معرکہ مراد لگے شکست
 و ہویدا خواہد بود کہ درین ایام بعضی رو باہ طینستان بد خو کہ بطا ہر چون گر بہ سکین غریب سے دارند
 دور باطن نیت شکم در سے بسان گرگ سے نمایند کلمات باطلہ بطر اسیر سے غلالہ معیشت این ہمیش
 منش بجناب بلند مراتب بخیر فرما سے گوزن شجاعت نواب کلب علی خان صاحب معروض سے نمودند
 چنانچہ افسر موصوف این گوت کہ پست انکس را از صانع گر گاوان کہ در آنجا بہ نخوت شعرا را ان
 رو سیاہ گوشتالی سے و او طلب داشتہ حسب گفت و شنود آن سبکدان بغیر گرفتار جو اب و
 و ریافت اصل حال از عمدہ ام بر فاست و نمودند درین ضمن ان معظّم افسر مدح و ثنات آن شفا
 حوصلگان و ثعلب شعاران چون پیل و مان بعضب آمدہ برائے استفسار معالمان آہو گیران

آمدہ بود گام پیمای مقام کانپور گردیدم و در اثنا، ماه بشرف ملازمت میان محمد جان کہ در روس و قضا
 فطر مہر و وفا بہر کس یکسان دارند فرق نیاز را بفرقت دان رسانیدم عین معاودت و ایستہ تہیہ کردم
 کہ بحصول ملاقات آن اسب پران میدان فتوت فائز شوم لیکن از آن جا کہ فلک کوزہ پشت دامن
 در پے گردندہ منے بہشت بدر یافت خبر بد مزگی مزاج خالو صاحب بدر گردہ و شکم کہ از شنیدنش
 زہر آب و دل کباب می شد براہ دور بیٹنے بالا بالا پاشند کوب آن صوب شہم ہیہات کہ باہوت
 رسیدن بساحل مراد بچنان تشنہ لب از آب زلال فیض صحبت آن خوش گاہے نغمہ کیتائی حدتہ
 چشم دانائی مانندم و ازین ناہنج حیرانے کمال متر و دام ورنہ کو محالی کہ سر مو کنارہ کشی بمیان نمی آمد
 زیادہ و بدان حاکم مہر و شکستہ و خاطر دوستان نشاط پیوستہ باد شغفہ فوز و ہم
 صنعت ترک غنیمت لازم شطرنج راست باز ایاد باد کہ عین قیام پذیرے فلک روم
 این دو اسبہ تاز میدان نیاز ساعی پیاوہ و از اسب اطاعت آن شاہ قلم و لطف گسترے
 رخ نئے گردانید و ہموارہ بازے و فابان شہسوار مضار صدق و صفائے بازید چون درین ایام
 از دست بر و شطرنج کج باز و دوران فوج منصوبہ عیشم از قائم رنجبتہ یک قلم بر ہم خوردہ و از جلوریزی
 اسپان جور و جفا کے چرخ فرزین نہاد پیلن آسایشم زیر و زبر گشتہ زین عمر این مات خوردہ انتشار
 شناور شطرنج و افکار است و دلم را شب و روز بشند رخصیق حیرانے سر و کار از آنجا کہ نشاط حقیقی
 بساط اقتدار آن فیل انداز الم را بہرہ ہای زرین دولت و اقبال آراستہ است درین صورت اگر
 بادا و اعزای معیشت پروازند از کشتہ ہائے تر و مصون مانم الہی تا چار چوبہ فلک سایہ انداز چار خانہ
 عالم است مہرہ مقصود آن وزیر الممالک و فادائے از ضرب حوادث و دوران بر کران باد شغفہ
 بستم و صنعت ترک فامی مجسمہ تہلازم آسمان جناب نور شید رکاب شترے
 بازار نامور کے قطب گردون سرور می دام اقبال کم درین ہنگام کہ چرخ عقرب مزاج بزم خود را بہ ہما
 انجمنان سعد و تحسن آراستہ زہرہ آسا از نشا، باوہ نشاط بچرخ آمدہ و نور ہمایون لہائے قدم
 انبساط سنبلیہ چین کشت لال ناکامان شد و یک مبارک قدم ہاں نیر اعظم از مطلع ورنہ
 نمایان گشتہ از اشارت سطوع اختر اقبال براوج جاہ و جلال و طلوع کوکب بخت یارے از
 ممکن سعادت و نوال سلطنت میلاد پسر رحمت در شہستان مال آن عطاء و رقم و الامقام سہیل بین

مجبور می باشکسته منزل دوری را بر مریه کامرانی رسانید و من بے برگ و نوا را که غنچه وار و لنگ بودم
 فراخی و شادمانی بخشید بجان الله شمس فرس چاک ز قمار که سرعت قدم انگیزش غبار فکری بدیده
 هوامی اندازد و سبک رویش همنده ماه آذربایجان تحیر می گذارد و بمانند گذار سیاه بارنگ سیاه
 بنفشه و سنبل از فرط حسرت آشفته و زار باد عای می معنی همسری تن نازکش گل باند خار ماه چهارم و پنجم
 از رشک شعاع کفنی زربهارش بهر شب می کاهد و کوب و در آپیش و دم پانوارش تاب برابر می ندارد
 بعلش بلال مانع در آتش ساخته و بال شکیش کامل و لایق حوران بهشتی را در پیچ و تاب انداخته
 بر آتش که دست سانی پری تیز پرواز بر امان گردش زسد و از کمال گرم چیزی برق صفت بر روی
 هوای رود و شب در قلم دروشت پیمانی تعریف این ادهم نیز قدم پالنگ است و تو حسن جهانگرد خیال
 به طے و سعادت بیدار تو صیف این گلگون سیریل التیر و ورافت او صد فرسنگ الحاصل این بیت
 در شانش راست می آید بیت لے بالا همچو آتش می بستی همچو آتش خاک و صنی ورد رنگی بارنگی
 در شتاب چو تا یک مهر و جولان گاه سپهر سر گرم ترک تا ز است و ابلق شوخ چشم ایم بهر دم
 کج و کج و ساز و کارش و مانع رام و دولت و اقبال عمر کاب مثل غلام باد شعبه هشتدهم
 در صنعت ترک عین مصلحت لازم اعضا سر و فرخ خندان سلامت
 از وقت که آن روح کالب محبت مرکب ویده مروت ازین کلبه تیره و رنگ پامابه آنسو او پوشیدند
 این قالب افسرده مستندی را بیا و آورے و نامه نویسه جانے تازه بخشیدند زمین مهر و دم جبهه
 طمانیت را بناخن افکار می خراشید و هم رنگ شانه سینہ چاک می بستم تم چون ابروے خوبان نازک
 و مانع از بار فراق خمیده و از فاقه کشته مهاجرت بجز پوست خشک و ریدم گوشه شسته باقی نمانده بل کار
 باستان رسید و منقض تقریر آنکه اگر بقیه از شمع جگر سوزد بجران بروی تحریر آرزو زبان خاک
 شعاع نشان گرد و محالیت من تلخ ذهن سداق ملک آسای صد زبان و در گاه آفرینت دار و ارج و
 اجسام دایم و ضعیفه خوان ام که با حسن الوجوه از حصول شربت نقای آن نگیند انگشته می محبت
 شیرین کام شوم تا خازن وقت که هر دم نشتر وار در درگ جانم می حمله بد را بد و زنا را شادمانی
 بگردن این حلقه بگوش و فاق چار ز انوشین محصل اشتیاق و رای و دیگر از کم نصیب خود چه گویم که
 و در غیو لا بگرفت یک دست باز که بسته از دست و باز می به چنگ قوت باز و س آنجا و مر شاه رخ

درین حال دیوان ناصر علی ناظم رسیدہ با مقیمان کوئے بے قصوری رابع آن سبق خوانان جنگ نامہ
 اسیر کردہ برچوکی بردند چون آن مفیدان از فراسم غمت غنیمت بر شوت و ہی واقعت بودند مانند عقد ثریا
 متفق گردیدہ بنا بر خلاصہ خود با استدعا نمودند مال کار آن دیوان سرلج الفہم پس از پر شدن
 میزان مقصود جنس کامل مطلب تدبیر رہائے آنان سے کرد و چنانچہ ہشتم مذکور کہ از گلزارش
 گل نہ چیدہ بود و در بہار دانش او خزان بخیزی رسیدہ فی بخرن اسرار حال نہ وہ از گفتن دیوان
 خود حکم بنا بر ہائی آن درس گیران شاہنامہ شرف و فساد و در او از معانی این حال وحشت اشتغال
 این دستور از اشای نیاز شعلہ آہ و فغان باعث بے واوے از کانون دل ملتفت گرد و آسیدہ
 بانگ فریاد برداشت و آن ہنگام مکمل نظر بر ہی آن و در ذراں آشوب نامہ نیرنگ و فریب صادر
 ساخت از وقوع این معنی باز دیوان صاحب رای و لائے کہ در آن اسیر رہائی آن زبدہ بہ بخان
 باشد معنی بدل سے جنت التخت بعد ویر سے راجین بر این از بہتان حکمت عملی چیدہ زیب و ستا
 فہم ہشتم خود کہ نقش بر گاہ ہمہ پدیان بود کردہ گویا خاصی آن کنائب و مایہ دلان را کہ در آن
 حسین بخیر حافظ حقیقی و خالق باری دیگری ناصر بود بخیر فطرت پادگان بہ ہوشگاہ نظم جلیات خود و آئینان
 فیض بخش فیض رسان آقای امدادان چشمہ فیض و کریم روانہ گردانید چنانچہ بحین مع رفتاے
 حواریان نفس تا این ہمہ حاضر و بار است و نہ در آقاے نامدار تائے سکندر نامہ اعمالم را ملاحظہ افروختہ
 ترین چرخ و دروازے آسا آشنای ناموس جبرائے ام مہبت از ان مجمع الصانع لطف و اگر امر
 جاد و تقریر روشن کلام ہشتم آن وارم کہ از راہ عنایت کہ با پیش رفت بہ این غرض آن دیوان نیا بہ چشم
 آقاے عادل کامل خود کہ از کمال نصرت نظر جسم بر فرہ و نور شید کیسان سے دارند گذر آسیدہ
 نیچہ عرق ریز سے فرماند کہ از فیض آن طہرین الفوائد احسان کفالتش نامہ مقصودم گردم و اوراق
 متشہخہ خود خاتم بشیر از عنایت آن نو بہار بوستان اشتیاق مجلد شود و زیادہ ایام عیش و کام با
 شربت ہفت ریح و در صفت ترک خطا و مجسم بر سید اسب شہسوار و فہم
 دانش و فرنگ سلامت اشب و خن رام خامہ شکفا مگر یہ قطع مراحل اشتیاق رگرانی
 و رادل گام ششم سے افگند ناچار از آن داد سے صعب المرو و عطف عنان نمودہ بعمرہ
 و عاطر از سے سبک گام می کنند یک اسب سپیدی را ہوار بجا و لبت یکبار رسیدہ این باد بہ نور و

ترک ضا و معجزہ تلازم و دو گانہ یعنی یک فقرہ برعایت میخانه و فوٹہ و دیگر
 تہ مناسب باغ جبرئیل آشفام صطیبه کیادلی رنگ بہار گلشن فرزانگی سلامت خاتمہ سیدت بصیر باخوری
 شوق مدہوش گردیدہ بر بستہ کاغذ غلطہ و سر و قلم حین تحریر اشتیاق از موج جو سبار مدار زنجیر و پیر
 سے گرد و ناچار دست صوفی دعا ازین خرابات کشیدہ بگوشہ تسویدہ جاسے وید و نخلندہ کلک را جبین پیر
 بوستان مرام سے پرواز و نامہ کہ سطرش لبان زندان بادہ شش بر کنار وریاسے پیش
 اقتادہ و از ابر سو او شش کہ آب بہر وز سے می چکد حدائق و دامنیت تازه یافتہ ساکینہ ضامنش
 از شرب رنگین معانی سرشار بود و گلشن عیارش در رنگینے روش گلزار فرخ باراد و شیشہ
 کلاب بزم آرائی وصول گردیدہ اینغ داغ اینغ خاکش محرومے رابہ نمی گلگون کامرانی نمود و دکان
 سوس پر نیان فراق و خار و جگر ان اشتیاق را بریاحین شادمانی پرنمود ساقی زبان اگر دست ج
 میانی اطہار سپاس این عطیہ دوستانہ سے پروازد و در و اولین از خود فراموش شدہ میناسے
 آفرین بر سنگ وندان سے زند و طوطی ناطقہ اگر بہ ترنم سراسے داستان شکر و توصیفش زبان می کشاید
 بسان شہرہ خور و گان بسکوت می گراید الہی اور خجست اندر و نگار چشم ساغر بمعانہ حسن و فحش و ز
 سرشار است و مشاطہ بہار آب بخش چہرہ شفق عروسان گلزار صراحی مرام آن سرخوش نشاء حبت
 روحانی مدام از رقیق مرقق کامرانی مملو و غلبہ مقصود آن نوابوہ حدیثہ اکائے باتہ از نسیم فصل سجا
 خندان رو باو شعبہ شہانزادہم و صنعت ترک طار مہملہ بت لازم
 کتب معیار عیار دلش و خندانی جامع القوانین مر و مرانی سلامت بعد تنائی احوال
 کیمیای سعادت مواصلت سہ ابا افادت مکشوف ضمیر غنی میگردد اندرین عرصہ سمیان مادہ و رام و
 دلچسپی نراین کہ شہرہ ہنگامہ پروازی شان عالمگیر است در عین روز چہند اس موشیہ برادر
 این مسکین خزین از راہ سرقہ با خود فرار کردہ سے بردند و درین ضمن نیازمند باصفای این اجزا
 بریج العجائب فی الفور خود را و رآن جارسانیدہ بنظر تنہائے ازان خواص اللجوانات بہ عجز و الحاح
 پیش آمد مگر آن شناوران ہفت قلزم فتنہ دکن ازیں حرکت باز نیامدہ آتش فساد را
 دو بالائیز کردہ با این ہفت پیکر پشائے دو چار شدند و بعض گلچینان گلستان حسد را
 کہ با نفع قضیت از جا بجا رسیدہ بودند بکشتہ غم نہادند اعینہ بضریت تیغ و کار و مجروح نمودند

ازین چاخانه بے ثبات مانند قلم کار سرگردانے ساختم و بزنگ تصویرتالین بسکوت حیرانی پر دھنم
 پر طمانینتم بمقراض الم کسان است از ماه صد پاره گردید و خار سله هموم و غم آمد و لم راضی بمانده منم نمایند
 بهر حال و اسب منم کشت که تاج مرصع کامرانی بر فرق هر سر گریان ناکام میگذازد و پیراهن سقر لاط
 مقصود جاودانے پاک دامان حیرانی را از زانی میباید و به خلعت زرد و زجا و دولت دلیرم
 آن زیبا قیلے دیبای عنایت را هر مفت گرداناد و دوست استعانت مانند سنجاب بدامن حال آن فروغ
 بهرمان عاقلست شد و خبا اگر چه از دلتی نساج دل تمنای جامع بانی احصال وصال آن جلای مراتب و داد
 من دار و دلیل منهار سخن آرزو حصول معافه آن بزرگدکان صدق و سمد و ابرار عه افکاری پیتا
 اما بوجه عدم سرایگی و بے مقدورے ناچار است و در هزاران ترد و گرفتار خدای که از قافم صبح
 بساط نور بر روی عالم گسترده بر فیه مفارقت را از جانین بردارد و نیم استین فراق را که بر قامت و فاق
 تنگ است به یلق زنگار وصال سب دل گرداند تا خیا طریح اطلس نقره بان سحر صحن قبای نور کرده
 زیب بالائے سلطان زرین کلاه خاور و دارا چکن پر نیانی دولت و کامرانی بحیث آن آب و رنگ
 منحل میوانست سراپا خلق تمامی مردت زمینده و کلیم سیاه ناکامی و در بر اعدای طاسر پاینده با
 شعبه چهارم در صنعت ترک صا و مهمل بر سید نیشکر آتک آن تو نهال
 ریاض اتحاد را باین همه شکر فروخته محبت و دوداد سیراب دارا و بردار با دو اشتیاق که هر گونه
 حلاوت افزای مذاق و نفاق تواند بود پیشکش آن شیرین کلام نموده گلدسته مدعایا بر طاق بیان
 می گذارم که نیشکر خوش کار فرستاده آن منجم الاحباب رسد زبان را بشکر شیرین گردنید نیشکر
 که نذر اشرف شیرین از فیض منشینی آتش بدست آمده و نبات این همه مره آفرین به میان مذوقش
 گره بسته از شرم حلاوت عرش شهید سرا آب است و غلاست از بنده زادگان شکر ناب بسا
 طوطیان زمر دین بال عدن ستعد شکر افشانی و وجود طرادت آموکش پرورش یافت آب زندگانی
 راستی فاقش سرور دان یا بنده ندامت بر پای منهد و سر سبزیش شجره دل سبز خباز شاداب می کست
 بعیت نهالش تازه و شیرین و سیراب به توان در سایه آتش کردن شکر خواب و تانی شکر شکر باز تاج
 زمر دین بر سر گذارشته شاهنشاه ملک شیرینی مست فرزند مطالب آب رسان کشت ناز لطف و
 آستان آبیارے کمیت بخشاد حقیقه مطرا در بیان باد شمع پانزدهم در صنعت

زاد الطاف علم شرح جفا کار سے ترک اشتیاق کہ ہر دم بہ پیغمائے متلعطمانیت دل وادگان فراق
مصر و ن سے باشد با حاطہ قلم آوردن ریگ صحرا با گشت شردن ہمہ مذازان وشت بلا خیر
قدم باز کشیدہ بہ توضیح مقاصد دے روئے آورد و چنین وقت کہ ماہ کنگان شادمانی روشنی بخش
فلک تمنای زلیخائے دل ناکامان رنجور بود و ویرانہ آرزوئے باد یہ پیمان حیرانی بجز اتنا مقصود
آباد و معبود مخلص بے ریا بر کان غازی خان پشاور کے کہ ازین راہ رو خطا و نیا نمندی الفت قلبی و ازین
شغل گنجہ سے داشت ناگاہ پیک باد با سیاہیون لقاع نامہ روح انشا کہ مداو الفطش بچہ افزوی
معانی روش مشک ختم آثار عبارت رنگینش رشک افزای بہار گلزار بود و جلوہ انداز گر ویدہ
بصورت نمائی خویش مانند ماہ نو شاد و خورم نمود و با ظہار شروہ این معنی کہ بمشکوئے جام آتش م
بادہ اخلاص لالہ میارام پور ارجب دلعان ظہور داشت حشریہ مراد مالال گنج گنج کامرانی فرمود
بیت من امر وزین شروہ شاد و مچان چکر گوئے نکلے شرم کامران و و بجز این ازاد راک نوید
بناشت جاوید پای نامے عمدہ تحصیل از سے پنجاب بنام آن لعل بدخشان شوکت و فرخا زادگار
از خاطر پرچہ بیرون شدہ غنچہ دلم ہرنگ گل اشکفید و شام جانم غنچہ عیش و انقاش معطر گر وید
بہار افزای جارچمن گیتی این عمدہ جلیل القدر بر آن گچین معانی فرخندہ شروہ مفت مدہ ترقیات
رونا افزون کناد و انچہ آن فصل الفضلائے عرب و حبشہ سیرازہ بند مجموعہ عنایت و کریم کتاب
محارمہ کامل و طوطے نامہ ہندی طلب داشتہ بودند لہذا بحوالہ لاہور کے مل کشمیر کے کہ
رسلہ آن نوسے گردیدہ ابلاغ خدمت آن نغمہ ریز حجاز الطاف عمیق بین اوصاف سے نمایم
زیادہ نیاز خانہ مراد آباد و رب العباد شعبہ سیر و ہم و صنعت ترک شین معجمہ
بت لازم جامہ آب روان بجز اخلاص تن زیب محبت و اختصاص سلامت خلاصہ کلام عنایت
اعز نگارین نامہ کطف آیت کہ ہر تار سطر آن بسان پیراہن یوسف مصرے غنہ ہرگز ہر گل لفظ
ہر رنگ و در و عطر ریز بود گوئے انکھ و موصول گردیدہ کلاہ دارا سے فرسخے زیب فوق این بلکوس
لباس سجالی خاکسارے فرمود و جامہ حریرے خورے در بر نمود لیکن حین دریافت حال پیمانی
آن گلب دن فرنگی بسان پولہ پیچ بوجہ غلب دن خار عطلت و نیز نصیب گردیدن کجوابی باعث
تار تار بودن کار گاہ حیات لالہ نین کہ صاحب برادر صغیر آن سراپا صفات ہجو تار و بود و عنکبوت

بخوانیہ انعامش سے نہاد و فواکہ مطلب از نہال نشاط چیدہ دست بدست سے وادہ
 لطافت العین کہ نقاش لبان کشمش ذابیت بخش طبع خلعت بود و انشاں باوام آسا مقوی
 و ماغ محبت بدست غلامی قاصد وصول شدہ چون غناب لب شاہان بہ لذت افزائی
 مذاق قیس نہاد و ان کہ شید و دل تلخ کا مان شپ جدائی کہ اہمیدہ بتیابی ہستہ صفت و نویم بود
 شفا سے بھی وید و کیا نہ غیر آفرمود و موہو بہ ان شاہ آوے نویش جو کہ فی الحقیقت حلو بہ مید و
 بود عذوبت بالاسے عذوبت آفرود نام خدا چہ میوہ کہ از چاشنی حلاوتش کام و دمان بالذت قند و
 نبات ہمزبان گشتہ و غیرش از فواوہ و نغزک بالا گشتہ صیق تناول از کمال عذوبت لب لبیب پیوستہ
 و مرقاش شان مسل شکستہ خندائی کہ زینت خوان فلک بہ جز ہاسے کو ایک بخشیدہ شاہ بہتال
 است کہ حکایت این عنایت بیغایت از اسنے گوشتین ادا ساختن محض خیال است آئیں نخل مقصود
 آن گل نو دمیہ و باغ ماہی و کلمہ مانی ذائقہ چش غیب البیانے از اسیب زمان محفوظ
 بودہ شاداب شادمانی باو شمس یاز و ہم و صنعت ترک زائر معجزہ تملازم کشتکاری
 تخم نشان کشت مهر و مہرانی سلامت ویر است کہ این دانہ چین و خیرہ انکسار را باد و تاقا وے
 یاد او سے بہ توفیر نشاط و کثیر انبساط نرسانیدند بدین وجہ و تھان دل خود را نادار انکاشتہ صفت تقویت
 نکاشتہ معذرتہ صفا شفاق است کہ کاشت مور وے یاد فرمائیہ بانام این بندہ ویرین بجال
 دارند و ناما آبیاری سے نامہ نگارے قطعہ خاطر مر اسیراب و شاداب سے فرمودہ باشند کہ غلہ غنیمت
 کما حقہ بخشگی آید و تر و دروند نماید و بیولا مسے چین سکہ بہمن را کہ فصل ربیع حاش بہارش تراست
 آفات فلکے یک قلم تلقی گردیدہ و برق حوادث ارغے زمین طمانینش کدست بہ خوشگی رسیدہ روا
 خدمت آن قانونگو سے تعلقہ محبت سے تمام توقع کہ آن شکستہ مال نہ بخشگی موضع بہ بیات
 متعلقہ حلق کارند گے خود مقرر فرمایند چہ کہ محافظہ قطعات موجودات سیر حاصل دولت
 و خدمت در اجارہ ساسے مشخص نمودہ است چنان نشود کہ خوشہ مقصدش را بہ دامن
 استغنائے در دنیا و قلب بہ ران ارض ایجا کشت مقصود آن مساحت فرمائے مساحت
 اتحاد را با پائے حمت خوشہ در گلو دارا و شعبہ دواز دہم و صنعت
 ترک سین مصلحت لازم بلا و آذین بند مصر محبت و اتحاد

آن از عرق ریزی خشک بر تخته قوچا کس را به تحریر مضمون واجب التسطیر روکش گلزار مینو
 می سازم باین ایام که باغبان کن فکان خنای تمنای جهانیان را بکف محبوب انبساط بسته و
 نسرین و سترن مرام زمانیان از ابرتر از نسیم فصلش بگفتگی نشاط پوسته بوصول سنبلی شکین
 و فای اعن نامہ رنگینہ انما کہ فطرش را به رنگ گل سورس سرور است از توان گفت بهاتین قلوب
 سوسن سیرتین مفارقت زریب تازہ پذیرفت چونکہ میراب غایت سامے نونال اسلوبی مشام
 راجہ آبسال سرکار زینت فرخار خیری و کرم نواب جعفر بیک تفریس ساخته اشارت پریشارت
 نسبت احضار نیاز گزار بر زبان بخت نگار خامہ گذارشته بالفعل صورتش اینکہ باعث تقریب مناجت
 نور سر سبز لیاقت غریب شد لال از استراحت زیر سایہ شجر کامیابی محروم ہستم بہین کہ ذیل
 مرام از ریاچین فراغ پر گشتہ شمعین نخل میل مطلب می شوم واک لام شمعیت نہم در صنعت
 ترک ذال معجب تملازم سمع مصباح شبستان وفادارے شمع نور بخش بزم یار کی سلامت
 ویرست کہ کاشانی بختی ویکانگہ بانوار ایراد لطف نامجات تعجلی نگشتہ ازین محفل طمانیت نیاز مند
 چون عالم ظلمات تیرہ دمار است روشن ساز قندیل مہر و ماہ براد موانعش جز چراغ افزونی نہیںست
 دیگر مگرداناد و کوانف سیاه بختے خوشیش چہ بر نگارم کہ ہنگام تسطیرش از کمال وقت و دراز جگر نامہ
 می خیزد و زبانہ دشت از دوران خامہ ملتفت می شود وخص آنکہ درین ایام مشعلی قضا چراغ تنایم با پانہ
 روشن کافور شادمانی ساختہ بافتیاد عشرت کاشانی امیدم را منور فرمود پس ہوسائے دامن حادثہ
 آگاہانے خاموش نمود و اعن نور بصرم میان چراغ علی پس از انصراف مرا سم مناکحت بعارضہ
 حاج عید گردید بہر چہ کہ چہ رخ ہستیش را از روشن معالجہ ویدا و آمودم سووے نہ بخشید و
 گل شمع بر زمین فرو چکیدہ ساختہ چند نفس واپس شمر و جان بجی سپرد و خواستم کہ پروانہ
 زار بہ شعلہ رخسارین واقعہ ہو شش برابر شمعہ جان بسوزانم و موم وار و رانش حسن و ملا
 بین سانچہ جان فرسایا بگذاردم کہ صبر و شکیبائی دست پیش داشت رجا کہ آن مجسم
 و طرہ ہم مصباح مصابرت را بفانوس دل افروزند کہ ان الله مع الصابرين شعبہ
 و ہستم در صنعت ترک را بہ مصباح تملازم میوہ جلالت انوار
 موزبان لطف و امتنان سلامت بوقتے کہ باغبان قصنایم و مقصود عالمیان

مرا م ان پیش نگین و عا داری بر سپہ نشا ط تابان و در اشک مدو سے نیک طالع بر خاک بیت راری غلط طالع
 شعبہ ہشتم و صنعت ترک خا معجبہ تہ لازم موسیقی مبدع قانون ہشتانی آب و رنگ
 گلستان کیمائی سلامت بعد نغمہ ریزی آرزو سے وصال محبت آمال و زمزمہ انگیزی دیدار جمال انکار
 مطرب زبان رایتال و دولت ترانہ پرواز مدعای نمایم و سین آیام نافر جام کہ قوال روزگار نامہ خبار
 بر اصول نظم و سنجہ بنوائے انوارسانی و گردن دہی ہر کس و ناکس مترنم است باعث عدم و مسازی
 آب و سہولتے این و یار از بس بیارام و علاوہ این میان حسینی حجازی و نشاط علی عراقی و دیگر منتظان
 و اہل کاران باغوائے لالہ و سیب جہان میر منشی کہ کارشس بجز راستگی و کج آہنگی و دیگر نیست و آوازہ بد نہایت
 آوازہ گوش ہر بزرگ و کوچک است رشتہ دیانت از جنگ در ہم شکستہ و بسان تاز طنبور ہم آواز گشتہ
 بہ پیشگاہ آقا یم و پروردہ ارغنون زبان را بہ مضرب غازی مے نوازند و غیر از یادہ گوئی سہرودی
 نے سہراند با این کہ این مے نواز چنگ آساشب و روز پشت اطاعت براستان آن نامستام
 شناسان صدق و صفا و دتا مے دار و لیکن ہنوز بہ مساز سے فضل ایزد غالب آواز سے اذان
 باب بلند نہ گردیدہ اگرچہ بہ سارنگ بستند مگر ہرزہ در اسے آمان قرین اعتبار نہ رسیدہ زین محران
 بہست حوصلگان بسان تار باران بزیرو ہم شہ مساز سے نالان اند چون نامے نامے بنوائی
 غلامت غفل کنان معصدا قلم عجنگار را در فشان تھری سے نمایم کہ درین عرصہ بہ عنایت سارندہ
 بزیم آفرینش و آفرینندہ فقرات دانش و بنفش از حصار مواخذہ سہ کار بر ہی الذمہ و امین ہستم
 اگرچہ اندر اسے رزین آن معنی شیرین سخن اشتقاق گسترے افتد تا صدائے اناستغنائے
 عمدہ مقصود بہ دائرہ گوش آقا سے حق پوش رسانیدہ در ضلع دیگر دستک زن دن تلاش
 معاش شوم و گردانچہ زمین صافے آن دور فرما سے محفل مصادقت معنوی تقاضا فرماید حوالہ
 کلک گھر ملک سادند کہ بران عمل کردہ آید زیادہ افغانے روح افزائے شادمانے سامع ہر ائی
 آن بادہ پیائے کاسہ نکستہ دلف باو شعبہ ہشتم و صنعت ترک و آل
 مہملہ بہت لازم قسام گلہ گلشن اشتقاق سخن چین و فاق سلامت
 پس از بہار پیرائے اشتیاق مواصلت آن ریچان گلستان سے سہر و جویبار سے
 کہ ہنگام تحویش تسلیم چون شاخ نرس بنانگے ہر دہر و محبہ بان پیالہ لالہ بخارش

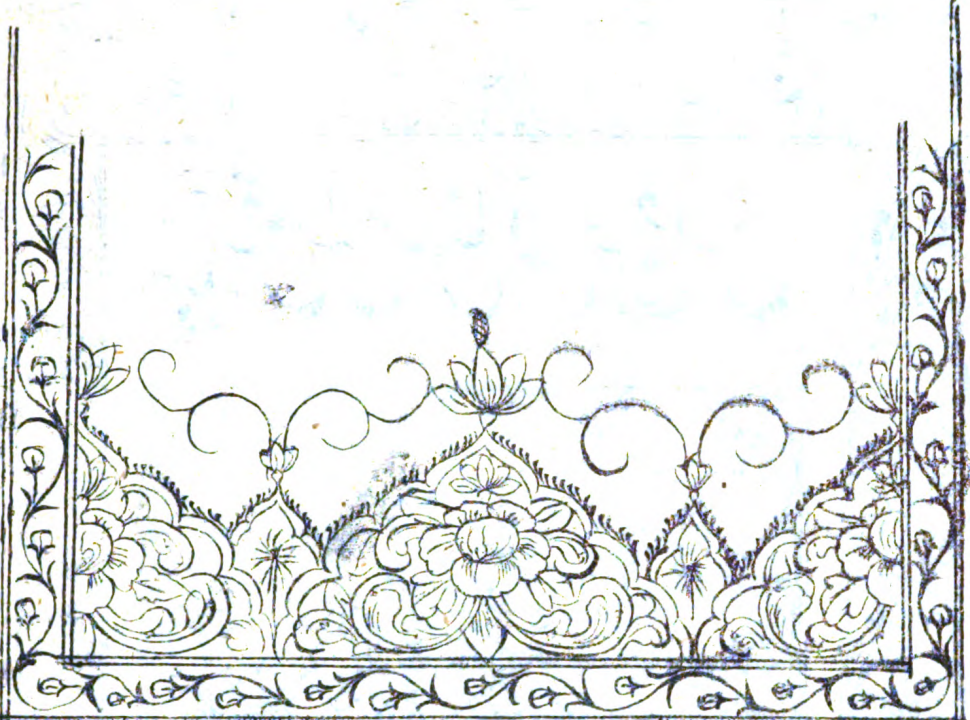
نقصان
 جودہ

صورتش برین نوع که اگر چه این طرز خورم نیاز مندی غائص بجز شخص و تلاش نازده مگر بیکیه
 کل احوال و خوی باوقایه مات بقصود شست نیفتاده ازین باعث همواره خنک صفت
 غوط زن قهرند است میباشم و لبان لنگر بستن بحر شمساری نمی مانم حالیا بخواسته
 ایزدی عنقریب عند الاصابه گوهر فوشان از مقام کاپور تقرب سیده بشورایشانی مانده
 آن نیشان گهر بار الطاف خریدیه بی تعویق و تسبیح پیشکش محفل عدن منزل خواهم نمود آله
 تا بهی بلال بر بحر اخضر فلک آشنایست بکشتی کشته لای ستلانی کامرانی ذیل آمال و آمانی آن
 نوع مثال خضر تنال پیر آسود باد شعیه ششم در صنعت ترک حاحلی تلام حوا
 ضیاء لعل بزخشان و لا جلا باقوت بی بکای کان و فاسلامت فیروزه اشتیاق
 معالقه آن گوهر مکنون مودت رافض خاتم دل اخلاص منزل ساخته تامل عار با انبیا
 محراب زینت تان میدهم دره التاج وفاق اسخه رنگین نامه اشفاق بوقیت که عوهری
 فلک بساط زردین خود را بگوهرهای دراری خشان سعادت آراسته بود و هجرت
 چینی لال قاصد باطلاع فرزه نگارین شدن پنجه مقصود آن منبع فیروزه و یکتادلی بنقبوش
 اسلوبی روزگار معده وصول افکنده کعبه تیره و نار هواخوانان جگریرا گنجانه نور گردانید و روزه
 دوستان قلبی را بهرنگ قطبی و مرجان بهر شمع رسانید فروغ بخش شب چراغ باهتاب روز
 لب و تاب ده جواهر مطرب و مناصب آن عقیق بین و دوا نگینه انگشتری صدق سدا باد
 از آنجا که درین ایام نافر جام جوهر قابلیت جوهریان بازار معانی چون دانه شب زبانه و قدری گزاف
 ست و مرورید آب دار بلاغت خوش خریداران خوش قماش سخندان لبان دانه شبنم
 برخاک بذلت غلطان منشی میرا سنگه و لیدوئی لال متوطن جنانا که مانند در تیم در صدق
 انشای دانه و نظم طرازی یکتا انداز خلش هزاران سونش الماس تعب و صعوبت جگر رانخت
 میداند و جانیان کم بین تربید علم و هنر ایشان را از لاطمی عین انحراف بیندازند فلک زار بزم آن
 قدوان لانی سخن بند یویم نام نیاز فایز مشیوند تر صد که نظر لطف ساخته گهر تنای منشی
 بسک زبانی نوگری منسلک فرایند که خلعت کده عسرت و پریشانی شان به تجلی مهر
 و عنایت آن شارق صفو مکره اشفاق و کامرانی پلور مقاصد و نادانی گرد و دام اختر

تشریف آفرین تولد فرزند بره مند بروز سعید و لوم حمید بشکوی مشکبوی عصمت کیش کبک فرخنده
روشن دشت مروت و بهی چشم خردس شیشه خرد پرب نورانی فیض کرم بینوشش بطور و
نعم کنور بنس لعل سنگه بگوشن تود و نیوشن رسیده به علش موسیچیل کوبه نخل تردد
نشسته بود به تیز پری پریده در گلشن گده نیست میت گوس طول عمریش گردیده کجنگ
طبع کر نشین پذیر میت تفکر بود بود فور عیش بر زده برنگه قصر چینی محل گزیده به هم بیکر بجم
گشتی رقیق گلرنگ فرج لذت سیردی گرفت و شب سپهر چشم کلفت بروز روشن خوشدلی سبد
گشت بفضل بهر پرورنده مرغ ندین گردن مهر وی تیزی بخش سبک سپهر که بهوش کردن لغزه
نیکین بطور گیتی کرمست فرموده بسره و در مدخیر برورش گرفته بهر طبع رسد و دیده عدوی
بوم سیرت بحجر مد نظر روز صورتش چون شب سپهر کوشود سینه رفت و شوکت بچنگ فکند
بخت بلندش گردد و حسود ضعیف بهو تهودت خوش رعب حکم عدو بندش توقع که پوینده
بهستی بیک بدینش تبریل مکتوب مرغوب شکو کنند که کبوتر پرستیده دلم معلق زن
خری بود شعبه دوم در صفت شرک بای موحده تبارک و تعالی
میخ طیر خلوت و وفادار انیمه چشمه صدق و صفای سلامت در تناسی معانقه آن کمکشان چرخ
فرز انکه چشم خشان اوج یگانگی نحوی طوفان سرشک از چشم ترم روان نگشته که وقت
تسطیرش دریای اشک بیا بهین قلم سر نهد و لوم به خط هم از خوشش گریه و اتحاد گراسته
و باد همگامی سامی بهی صاعقه و از می طپد که پاسه ناطقه در تنگنای نیناک تفریش
نه لغز و درخش افکار خرمین جمعیت آتش زود دل منتظر عدو دار شور اضطراب در سر گرفته حیف است
که آن عین موالات و ایام در ایام سلف عین یکجانی از جوش و خروش همچون اتحاد
ماهی لبان شریف را آشنائی لجه عدم فراموشی این غولق و رطوبت در پیستند لیکن
در چندی فالیه الفیاسی و عده از لطیفانی سیل اشتغالی فرو نشاندند حالیا تقاضای مهرانست
که از اقطار امطار یاد آوری مرغزار عالم را طراوتی رساند و از ترشح غمام لطف و اگر ام کجنگین طم
را نظارت دهند باده شوق شعبه سوم در صفت شرک تاسی فوقانی تبارک
بهمارسی سر و حدیقه و لکشانی شمشاد و قد کشیده ریاض آشنائی مدحی سنده بعد کجنگینی

از آغاز عهد شباب بشیوه مدغمه انشای پردازشی و عبارت طراز می بخندست جناب فیضآب نثار
 جادو قلم عطار و رقم استاد افاضت بنیاد سر دفتر نشیان بلاغت ایجاد اخوی نشی بدی پناه
 صاحب رئیس بلگرام لازم سابق سرکار شاه اوده پسر نومی بود اگر چه از چندین شعر گوئی محفل
 مشاعره امیر کبیر شمع فالوین معانی خورشید افروز نهندانی افصح انصفا اذ بلغ البلاغ و غائب
 جناب انصدام الدوله میرزا اکلب حسین خان بهادر مبارز جنگ پی کلکتر انخلص بنادر سلطه القادر
 با کتبات عادت میر و از مودین فن بی نظیر از جناب بنده یفتا رسحر افکار کاسه پیمائی م رنگین بیانی و در
 انجمن خردانی رشک کلیم سلیم نشی و پی پرشاد صاحب سلیم تلمذ دارم الماد لم یمن خیال آمد
 که اگر انشای از طرز نو نگار ترقیت بر جبهه قبول باید بهر آنکه درین حصار ناپاک را واره یادگار
 چنانچه افضل نوازنده فی نوایان که حجتش بر کوچک و بزرگ نازل است گوهرهای عبارات بدیع که از
 کلک در فشان بر بساط کاغذ چکیده بود بدستباری خود و در چیده در سلک اجتماع کشیدم و موسوم
 انشای تمیز ساخته بر دو مقام رسانیدم مقام اول مشتمل بر شعبه های طرب انگیز
 در صنعت قطع الحروف مع تلازم آباء و قاب مقام دوم شعر نغمه های دلاور یا قسام صنائع
 و بدیع خاتمه کتاب چون از مخطوم قلمه صوری و کعبه مغوی انشای فضل و کمال شمسوار صوره خود و اول
 مانی مناقب جناب نشی شیوهای صاحب ملاحظه نمودند نام تاریخی خورشید فخر است موزون
 فرمودند چشم از قانون دانایان بخون و غشاق شوا به فزون است جایکه حرف خطا بر صفو حال این
 کلک خان حیرت افزا و دلیران موشش ربار ریخته خامه معنی پیرا باشد بکنز لک اصلاح حک
 سازند و از نکته جبین خود نازند بیت پویش گر خطای سی و طعنه فزن که هیچ نفس بشر خالی از خطا نبود
 مقام اول مشتمل بر شعبه های طرب انگیز در صنعت قطع الحروف مع تلازم آباء و قاب
 شعبه اول در صنعت ترک الف تبتلازم طیار بیل شیرین سخن گلشن
 محبت حاصل سر و چمن بهر دوت زید لطف بزرگ قمری طوق شوق حصول وصل شریف گلو بند
 نموده بر سر تحریر قصد میروم و طولی صفت شکر شکن تقریر مطلب قلبی می شوم درین
 وقت شگفته ترین که عند لیب مقصود بر غصن تهذیب صغیر سنج بخت بود و در
 بهبود بر کوه خورشیدی مصروف بختر و جت نوید مسرت ترنمین و مرقع

اوج کمالش کوک شدن امریت محال و به سقار قلم را در لوسلیک نیایش ذات بجا یونان لایزالش
 باند اینک گشتن کاریت از عالم خیال لاجرم ازین فرقه سخی ^{نیز چنانچه} منتفی نفس است ^{نفس نمودن} میگویم و هر گشت
 بر دهن سطر ناطق میزیم مصرعه **لمولفه** کوزبانی نغمه سرانجام کفایت و صد تاجیات
 ز اکیات تبار آن سخن بازیم رسالت که آواز انا فصح العرب و العجم در چار صد گیتی بلند ساخته و تیران
 صلوة بران سپهر فراخ محفل نبوت که قوال وحدت در شان پاکش نغمه کوکاک ^{نام کوشه} و کاک حاکم ^{نام کوشه} افلاک
 از تار زبان نواخته و ف ماه رادیف تیرانگشت اعجاز ساختن کار اوست و سازندگی آستان خیمه
 دست تخرنگار و بدیت **لمولفه** چه سازم بدیت محبوب نیران که دارم در گلو کحل صفایان ^{نام کوشه}
 بعد بر خیمه نایوس نوازان گلیمها ^{نام کوشه} و زنگه جنابان ^{نام کوشه} تکه ستودنی نهفته مباد که این جاشنی ^{نام کوشه}
 ناز شیرین سخن و حلاوت پذیر نورس علم و فن نیاز آتھامی بنده ناچیز **کالیسی تمیز**
 بن ویسی پیر ^{نام کوشه} و المتخلص بجزیر قوم کالیست ^{نام کوشه} ستری بانست که موطن بزرگم دارم ^{نام کوشه}
 مشهور نزدیک و دور بلده شایگان پورست و مولد سکون خط پاک بنیاد آباد و شاد کنپ ^{نام کوشه} فخلع
 فرخ آباد که مکانست عیش و شادمانی و مقام بیت ^{نام کوشه} و مقام ^{نام کوشه} آئینه نسیم گلشن عبارت رنگین ویران ^{نام کوشه} سجا نفس
 هرنگ باد و باری روح دین نباتات معانی انداخته و از نسیم تیغ دلاوارش رستم زابلستانی چون
 پیر زال جان باخته بگوشه گور قیام ساخته غلقه عدالت گسری و صلاک غریب پور ^{نام کوشه}
 حکام بلند مقامش از پره هفت آسمان در گذشته و خالین ^{نام کوشه} پنجاه از هیت حمصام الصاف ^{نام کوشه} بنام
 کار فرمایان رفیع المکانش مغلوب گشته پیش اغیانش از خایت نعمت و دولت ^{نام کوشه} نج ^{نام کوشه} فرمود
 در کدام شمار و در محفل دولتندانش ^{نام کوشه} مطربان خوش گلو چون بار و نیکسان از دره ساز لب
 جوش بهار ^{نام کوشه} نیا ^{نام کوشه} هر روزش همانا نور و رست و سرش ^{نام کوشه} از روشن چراغ اینسا چون شربت
 راح ^{نام کوشه} افروز ^{نام کوشه} که ^{نام کوشه} بسیر ^{نام کوشه} بهار ^{نام کوشه} سوادش ^{نام کوشه} که رشک ^{نام کوشه} گلزار ^{نام کوشه} فرخ ^{نام کوشه} است ^{نام کوشه} میر ^{نام کوشه} طبل ^{نام کوشه} او ^{نام کوشه} غش ^{نام کوشه} پر از
 مشک ^{نام کوشه} اذ ^{نام کوشه} ف ^{نام کوشه} ز ^{نام کوشه} میشود ^{نام کوشه} و پس ^{نام کوشه} که آب ^{نام کوشه} و هوایش ^{نام کوشه} اعتدال ^{نام کوشه} اصل ^{نام کوشه} دارد ^{نام کوشه} باد ^{نام کوشه} نور ^{نام کوشه} زئی ^{نام کوشه} شاد ^{نام کوشه} می ^{نام کوشه} بهر ^{نام کوشه} کو ^{نام کوشه} بخت
 هر دم می ^{نام کوشه} در ^{نام کوشه} دایه ^{نام کوشه} خیمه ^{نام کوشه} وایش ^{نام کوشه} مانند ^{نام کوشه} تاز ^{نام کوشه} نگاه ^{نام کوشه} و فر ^{نام کوشه} و غ ^{نام کوشه} دیده ^{نام کوشه} را ^{نام کوشه} است ^{نام کوشه} تابان ^{نام کوشه} آب ^{نام کوشه} و رخ ^{نام کوشه} اند ^{نام کوشه} زای
 غم ^{نام کوشه} دای ^{نام کوشه} چشمه ^{نام کوشه} پاک ^{نام کوشه} گنگ ^{نام کوشه} که ^{نام کوشه} در ^{نام کوشه} دای ^{نام کوشه} شش ^{نام کوشه} روان ^{نام کوشه} است ^{نام کوشه} غیر ^{نام کوشه}ت ^{نام کوشه} فر ^{نام کوشه} مای ^{نام کوشه} چشمه ^{نام کوشه} جوان ^{نام کوشه} بل ^{نام کوشه} چشمه ^{نام کوشه} خورشید
 رخشان ^{نام کوشه} بعیت ^{نام کوشه} اگر ^{نام کوشه} ف ^{نام کوشه} روس ^{نام کوشه} بهر ^{نام کوشه} س ^{نام کوشه} زمین ^{نام کوشه} است ^{نام کوشه} بهر ^{نام کوشه} س ^{نام کوشه} زمین ^{نام کوشه} است ^{نام کوشه} بهر ^{نام کوشه} س ^{نام کوشه} زمین ^{نام کوشه} است

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نواهی بلبلان خوش آسمان گلشن و قالی تبرانه توحید خالق است که ارغنون وجود و موم از ساس
 را بتارهای هستی آراسته از پنجه گرم و زخمه علم و نعم نواخت و غم سمرائی طوطیان طلب لسان
 چمن حقائق بنفشه تحمید صانعی است که بر لب اقبال باد و قیامیان محفل سلطنت و جاسبنانی را
 به پرده دارائی و اجمال پیراسته از جاز تا عراق صدانیر مقام عدل و رفاه انام ساخت
 انجمن آرائی که نشاط قدرتش بوسی مقامان سیدان را بگلگونه فروغ مجلی نموده و سخن
 صفالین سپهر باصول حکم خویش پاکوب گردانید و بر مپیرای که مطرب حکمتش جلجل مهر و ماه
 بدست اوئی ویرینه سال فلک گذاشته بر تنال رضای خود و پرخ زنی جاوید رسانید و باب
 مقصود و گوشه نشینان دانه حیرانی بمضرب غنائش ترانه زیر نیشاپ و شادمانی و عندلیب
 طبع غنچه دلان نادانی بصفیر سنجی شناسش نشید و از گلستان معانی که با عی لمواقف
 گذار حکام لازم برگ و نواست به طوطی زبان بفضل او نعمه سراسر است بهر دو سخن است از شائست
 در جوش ساز لب شاعران فیضش به نواست به از آنجا که غنی زبان را به اخراجت شناسش

ل ارغنون نام یکصد و شصت و یک بیت است که در این کتاب آمده است

Mohai Yameez

سپاسی اسلمی خالق حین اسلم

در مطبع می نشین ک کشور نون طبع یافت

İshā-i- Tanrı.

49 D 71

~~1940-41~~

Indian Institute, Oxford.

The Lucknow Sparks Library.

Presented

by

Munshi Abdul Kishore.

